

PRAVICA

Berilo Jugoslovanskega odbora ir Italije

BAROVICA

POŠILJA : IVAN UČENIKOV - KAIRO RUE MANSHAET EL MAHRANI ŠT. 5

Srednji vzhod

Št. 91

20. decembra 1943.

BOŽIČNA POSLANICA

Zopet je tu Božič, naš največji in najvzvišenejši praznik. Blagodoneči in ubrani glasovi polnočnih zvonov - bela cerkvena na nizkem gričku in oznanjenje miru in veselja ljudem, ki so dobre volje...

Vse to ni današnjost, to je bila preteklost, to je bodočnost.

Takšen je bil naš Božič tam ob Soči in Savi, Dravi in Muri, ob sinjem Jadranu, po hribovskih mejah in ob temnih gozdovih.

Letos ob Božiču tam ne bo miru, ne veselja, ker ljudje, ki so dobre volje na svetu, niso še premagali onih, ki sejejo mržnjo in sovraštvo, krivico in nasilje. Bog nas je ustvaril vse enake. Pa so se naši ljudje, skupine ljudi in celi narodi, ki so začeli trditi, da nismo vsi enaki, da so oni boljši in da imajo več pravic: zato, da nam gospodarijo. Našli so celo "znanstvene" razlage, ki naj to njihovo trditev dokažejo, da ž njimi opravičijo svoje krivice in nasilja. To teorijo so imenovali fašizem. Fašizem ni nič drugega kot opravičilo za nasilje, po katerem smatra nekdo, da sme svojega sočloveka izrabljati in če treba tudi uničiti samo, da je njemu prav. Fašizem je posebljena krivica, je zločin, kateremu bi hoteli fašisti dati zakonito obliko. Fašisti so Kajni, ki za svoj dobiček ubijajo svoje brate Abele.

Naš narod, ki je duhovno in moralno zdrav se je uprl taki krivici. Zapustili so svoje domove očetje in sinovi in odšli v hoste, da od tam branijo svojo čast, svojo pravico, svojo svobodo. Ne doma v topli izbi, pri "božičnem drevescu" in v krogu svojih milih in dragih, temveč v hribih, v snegu in mrazu, preganjeni od fašistov kot divja zver, pod naravnim "božičnim drevescem" bosta slovenski mož in fant praznovala svoj Božič. Doma pa bosta mati ali žena, sestra ali zaročenka v družbi nedoraslih otrok ali obnemoglih starčkov... sami, v mrzli sobi ob prazni mizi pričakovali sveti božični večer.

Toda tudi slovenska žena se je spremenila. V njenih očeh ni solza, v njenem srcu ni obupa, pač pa ponos, da se njen mož, njen sin borita v osvobodilni fronti proti zakletim fašistom za svobodo slovenskega naroda. Prvič v zgodovini našega malega ali žilavega naroda se Slovenci bore pod svojim lastnim imenom za svojo svobodo in bodočnost. Nikdar več sužnji. "Slovenec hoče biti na svoji zemlji svoj gospod", je dejal naš Simon Gregorčič, čigar ime ponosno nosi prva borbena brigada osvobodilne fronte na Primorskem.

Zato tudi ne bo na obrazih zbranih mož in fantov v gozdu, v mejah in v hribih ne žalosti in ne otožnosti, kljub velikemu prazniku, kljub odsotnosti od doma - od najdražjih svojcev. Svesti si zgodovinske vloge, ki jo prinaša njihova borba, so ponosni, da se smejo žrtvovati za boljšo bodočnost svojega rodu, za njegovo pravdo in svobodo. Okrog ognjev bodo sedli in slovenska pesem bo zaorila skozi orjaške gozdove v temno božično noč: "Od Urala do Triglava, Krkonošev do Balkana..."

Korajže in navdušenja ne bo manjkalo, saj bodo jutri zopet zaregljale strojnice, zopet se bodo lomila rezila na truplih sovragov. Zopet se bodo razlile trume slovenskih fantov in mož po dolinah in ravninah naše lepe zemlje, da jo očistijo vseh pritepenih fašistov in da tako očiščeno slovensko zemljo izroče materi Jugoslaviji.

Mi, ki smo tu na Srednjem vzhodu, na svobodnih zaveznških tleh - kako bomo mi proslavili svoj Božič?

Tudi mi smo danes vsi borci proti fašizmu in proti fašistom, proti vsem fašistom, pa naj bodo kjer koli. Združujeta nas ena misel in en sam cilj z vsemi našimi brati Slovenci in z vsemi brati Jugoslavlani: Pripravljajmo se, da skupaj z njimi ustvarimo o pravem času eno samo fronto za osvoboditev naše zemlje, naših domov in vse naše domovine. V borbi za pravico in enakost ter svobodo je z nami Bog in z nami so naši mogočni zavezniki. Prvi velik uspeh je bil dosežen letos poleti, ko je prvi fašistovski zločinec odletel. Tudi drugega in glavnega krivca čaka zaslužena usoda.

Medtem pa naj nas vodijo v tujini - vse po vrsti - stare in preizkušene slovenske lastnosti: pridnost, poslušnost, dostojanstvenost in prezir vsega, kar bi moglo motiti našo medsebojno povezanost. Naj nas v nobenem slučaju ne motijo kakršna koli pri-

šepetavanja, kakršna koli podpihovanja, kakršne koli intrige in kakršni koli peklenski načrti, s katerimi so nekateri v zadnjih časih tako močno zaposleni. Bodite, fantje, vsi brez izjeme prava in verna slika značajnega, poštenega, odkritosrčnega, samodiscipliniranega, pridnega in solidarnega slovenskega rodu. S svetimi božičnimi prazniki se bo zopet rodila pravica, vstalo bo novo življenje prerojene in očiščene Velike Jugoslavije. Jugoslavija je naša vera, Jugoslavija je naš najvišji cilj. Jugoslavija, v kateri bomo vsi bratje enaki, kjer ne bo protekcionizma na eni strani in zapostavljanja na drugi strani, kjer bo popolnoma vseeno, ali si rojen na Krasu ali na Kosovem polju in kjer ti prav nič ne bo pomagalo sorodstvo, če bo tvoja glava prazna. Taka Jugoslavija bo prišla, ker je tako Bog ukazal in te Jugoslavije se mnogi - upravičeno boje.

ŽIVELA JULIJSKA KRAJINA! ŽIVELA VELIKA JUGOSLAVIJA!

Dr. IVAN M. ČOK

G. EDEN O BRITANSKI ZUNANJI POLITIKI

Reuter poroča: 14t.m. je g.Eden v britanskem parlamentu obširno govoril o zunanji politiki Velike Britanije in posebno tolmačil sklepe konferenc v Kairu in Teheranu. G.Eden je obširno govoril tudi o položaju v Jugoslaviji in povedal tole:

V Jugoslaviji in Grčiji se je po treh letih okupacije in gerilskih borb ustvarila notranja zmešnjava, ki je ni mogoče prezreti. Vedeti je treba, da se nemška propaganda neprestano trudi, da poveča to zmešnjavo in da v potvorjeni luči prikazuje naše namere, da razdvaja zaveznike in poskuša ustvarjati sovražna razpoloženja med nami.

Treh vodilnih pravil smo se držali pri obravnavi jugoslovanskega vprašanja: 1.pomagati vsem, ki se aktivno upirajo sovražniku; 2.vsaka uporaba naše avtoritete stremi samo za tem, da omogočimo balkanskim deželam, da si same izberejo svoje vlade po osvobojenju; 3.da najtesnejše sodelujemo v teh vprašanjih z našimi zavezniki.

Že mnogo mesecev so na čelu odpora v Jugoslaviji partizani pod poveljstvom generala Tita. Iz vseh poročil, ki smo jih prejeli, je jasno razvidno, da so ti partizani prikovali in vezali veliko število nemških divizij. Kolikor je mogoče jih podpiramo z municijo in tudi drugače. S tem so seveda soglasni naši zavezniki.

G.Eden je izjavil, da se je Velika Britanija v letošnji spomladi odločila, da zaprosi generala Tita, da bi sprejel britansko vojno misijo k sebi. Od tega časa dalje so britanski častniki pri njemu. Šef misije je v najboljših odnošajih z generalom Titom. Govoreč o formiranju sovjetske misije je g.Eden izjavil, da je g. Molotov z njim razgovarjal o tej stvari v Moskvi in v Teheranu. G.Molotov mu je dejal: "Vi imate svojo vojaško misijo pri njih, mi mislimo tja poslati svojo." G.Eden je nadalje povedal, da sta on in g.Churchill odkritosrčno podpirala ta predlog in da so se tudi sporazumeli, da bosta obe misiji tesno sodelovali, ko bo sovjetska misija prispela v Jugoslavijo. Takšna je bila situacija.

V kolikor je g.Eden poučen, ni Izvršni odbor Narodnega sveta za osvobojenje, ki je bil pred krat-

kim ustanovljen na pobudo glavnega poveljnika partizanskih oboroženih sil, zahteval nobene oblasti izven ozemlja, na katerem operira. Gotovo ni zahteval v nobeni obliki priznanja s strani vlade Nj.Vel. G.Eden je nadaljeval: "V kolikor poznam situacijo in v kolikor so mi referirali naši častniki, so partizani posebno naglasili provizoričen značaj njihove uprave in oni smatrajo, da bodo Jugoslavlani, kakor hitro bodo osvobojeni, sami svobodno izpovedali obliko vladavine, ki jo žele. Če je tako, potem je takšno tudi stališče vlade Nj.Vel. To je tudi kolikor vem (ker mi je to sam povedal) želja Kralja Petra samega in njegove vlade. "Da: izjavili so, da je to njihova politika."

Nasproti vsem moramo biti pravični. Vlada (v Kairu) je objavila, da kakor hitro bo vojna končana bodo ministri izpraznili svoje stolice in si bo narod izbral tako vlado, kakršno si bo želel.

G.Eden je nadaljeval: "S tem nočem reči, da bi bila jugoslovanska vlada v Kairu v vseh točkah soglasna s partizani generala Tita. Jasno je, da ni tako, ali poskušam obravnavati to vsekakor zelo težko vprašanje pravično in to kar trdim je, da vsi vključivši vlado v Kairu izjavljajo, da ko bo zemlja osvobojena, bodo zapustili svoje položaje in prepustili narodu, da si izbere svojo vlado. To je vprašanje, v katerem so si vsi edini... Največje simpatije gojim do mladega Kralja. Prevezel je odgovornost v najkritičnejši uri v zgodovini Jugoslavije. Storil je vse, da svojo državo priključi zavezniki stvari, sedaj pa je postavljen pred najtežje probleme, ki jih je mladi monarh kdaj koli imel pred seboj.

Biti moramo pravični in ne preveč partizanski pri obravnavi našega stališča. Pri tem uporabljam besedo "partizan" v liberalnem in ne vojaškem smislu. Posvetujemo se z ostalimi zavezniki vladami o tem vprašanju in predsednik vlade in jaz mu nisva posvetila ravno malo časa, ko sva bila v Kairu. Danes se skupno posvetujemo z našimi zavezniki in delamo na tem, da bi mogel vsakdo, ki se hoče boriti proti skupnemu sovražniku, v Jugoslavijo in iz Jugoslavije.

ZVEZA IN SODELOVANJE RUSIJE

ČEŠKOSLOVAŠKI VZGLED

dr. Edvard Beneš

Predsednik češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš je te dni podpisal zvezno in prijateljsko pogodko s Sovjetsko Rusijo v Moskvi. Na ta način je veliki državnik bratske slovanske republike zajamčil svoji domovini notranji mir in varnost na zunaj za dolgo dobo let. Češkoslovaška republika je po svoji gospodarski in socialni strukturi bogata - kapitalistična država, kljub temu se dalekovidni državnik ni strašil poti v Moskvo, ni nasedal Hitlerjevi propagandi in zgodovina ga bo zapisala med velike ljudi te vojne, s čemer se ostale male države na žalost ne morejo pohvaliti. Pred svojim odhodom je predsednik napisal članek pod gornjim naslovom, ki ga prinašamo tudi našim čitateljem:

čija 1. 1939 sklenila z S.S.S.R. nenapadalno pogodbo in rdeči bavbav je naenkrat zapustil pozornico nacistične ideologije. Šele po vdoru nemških armad na sovjetsko ozemlje so ga zopet prikazali in ga prav posebno skrbno našemili potem, ko so ruske armade neizogibno in nepopravljivo razbile mistiko nemške nepremagljivosti. Jasno je, da sam Hitler ni nikdar smatral rdeče nevarnosti za resno in danes je že ugotovljeno, da bi napadel Rusijo, pa če bi ji stala na čelu kakršna koli vlada.

Za številne ljudi je S.S.S.R. še vedno zagonetka. Sovjetske ustanove poznajo samo površno in pred vstopom Rusije v vojno so ti ljudje v mnogem podcenjevali življenjskost sovjetskih narodov in njihovo vladanje. Samo jedro popolnega preobrata, ki ga je povzročila revolucija 1. 1917. je ostalo zavito v popolni temi. Kljub temu je S.S.S.R. ostala v dobi med

Češkoslovaška nacija je država, ki je zemljepisno - kakor se to pravi - na razdalji topov ruskega velikan. Kljub temu ne verujem v neko vmešavanje Sovjetov v notranje življenje moje dežele po vojni. Prepričan sem, da Rusija ne bo imela nobenega napadalnega interesa na notranje življenje drugih držav in da se bo v bodočnosti razvijala v socialistično državo v notranjosti svojih narodnostnih meja. Sodelovala bo z drugimi narodi v tistem obsegu, v katerem bodo drugi hoteli sodelovati z njo.

Sovjetska zveza je ena najmočnejših sil Združenih narodov. Brez rdeče armade bi bila zmaga nemogoča. Če hočemo, da bi bil mir trajnejši, kakor pa je bil oni med prvo in drugo svetovno vojno, je potrebno, da je Rusija pri vseh podvigih svetovne varnosti na prvem mestu.

Večina onih, ki nasprotujejo sodelovanju z Rusijo, živi pod utvaro, da pomeni komunistična ali socialistična država splošno grožnjo vsemu svetu. Jaz tega ne verujem. Adolf Hitler v svoji knjigi "Mein Kampf" neprestano postavlja v ospredje boljševiškega bavbava in oznanja, da je Rusija prirodni sovražnik zapadne civilizacije. Kljub temu je Nem-

obema vojnoma najbolj ustaljena država in najboljše vojaško pripravljena, da se ubrani Hitlerjevske nevarnosti.

Nepoznanje sovjetskih narodov je nasledstvo one dobe, ko so Rusijo vladali ruski carji. Zahodni svet je v splošnem kazal malo zanimanja za slovansko kulturo in njene ustanove. Poleg popolnega zanemarjenja, da bi spoznali Slovane - in Rusija je največja slovanska država sveta - jih je motil revolucionarni značaj sovjetskih držav, s katerim so opravičevali svoj strah za zahodno kulturo.

Molčečnost in rezerviranost sovjetskih prvakov je bila vzrok nerazumevanja ostalega sveta napram njihovi domovini. Še več, javno mnenje glede ustanov in načina sovjetskega življenja, ki so ga tolmačili v ostalem svetu viri, polni predsodkov, prikritih prevar in preračunanih tendenc, so bili vsi namenjeni nerazpoloženju, ki je zajemalo svet. To napako je treba popraviti. Svet mora spoznati resnično naravo Sovjetske zveze in zmogljivosti njenega prebivalstva. To je ena izmed najvažnejših nalog Združenih narodov. Združeni narodi lahko vzdržujejo svoje lastne sisteme in ideologije in lahko tudi

zavzamejo kakršno koli stališče proti Sovjetski zvezi, ali morajo pri tem iskreno upoštevati vse pozitivne in konstruktivne sile današnje Rusije.

Veliki in močni narodi z obširnimi ozemlji so se vedno radi nagibali k politiki izolacije. Narava jih je obdarila z bogatimi naravnimi, še ne izkoriščenimi zakladi, zato so taki narodi nagibali k veri, da je najbolje voditi politiko kulturne in materialne samosvojskosti. Tako je bilo in tako je še vedno v Rusiji, kjer so nagibi po izolaciji političnega mišljenja ravno tako močni in ravno tako prirodni, kakor n.pr. v Združenih ameriških državah. Večkrat so se ti nagibi omehčali, popolnoma izginili pa niso nikoli.

Danes pač svetovna morja ne predstavljajo več neprenehljivih zaprek in krajevne vojne so se spremenile v svetovne vojne; noben narod danes ni dovolj močan, da bi si lahko dovolil popolno osamljenost ali brezbriznost za zunanji svet.

Angleški in ameriški narodi so dosegli najvišji življenjski nivo s pomočjo demokracije in v soglasju z duhom podjetnosti in na načelih popolne enakopravnosti; posebno pa z globoko moralno zavestjo, ki je preoblikovala njihove dežele v svetišča enakosti, štrpnosti in napredka.

Kakršne koli politične ali socialne razlike, ki bi se pojavile na Angleškem ali v Združenih državah, se lahko igraje vključijo v delokrog ustavnih določil in to tako, da jim v nobenem slučaju ni potrebna pomoč tujih političnih in gospodarskih doktrin, pač ostanejo še vedno v območju lastnega duha in lastnih zgodovinskih izročil.

Sovjetske revolucije ni mogoče ločiti od ruske preteklosti. V teku stoletji, pod carskimi vladavi-

nami, ruski mali človek ni mogel do potrebnih socialnih preoblikovanj. Puščali so ga v nevednosti in pomanjkanju in vsa hrabrost za domovino se je omejila na pregovor, "da je Bog visoko, car pa daleč." Različnosti mnenj glede ideologije Sovjetske države se lahko pojavljajo in uveljavljajo; sovjetski narod pa je edini kvalificiran, da oceni vrednosti in napake svoje politike in si išče ter vzdržuje oblike svoje vladavine ter gospodarskih in socialnih ustanov, ki so mu všeč. Če želimo, da ta narod spoštuje naše ustanove, potem ne preostaja drugega, kakor da mu tudi mi želimo vso srečo in napredek za vse tisto, kar si je sam ustvaril.

Rusko sodelovanje bo posebno važno za narode, ki imajo malo zemlje in surovin in ki so neposredni ali posredni evropski sosede Sovjetske Rusije. Pri tem ne mislim samo na Češkoslovaško, Poljsko in Romunijo, pač pa tudi na Finsko, Madjarsko, Bolgarijo in Jugoslavijo. Samo ob sebi je razumljivo, da zmagovita Rusija ne more dovoliti na svojih mejah ustvarjanje ali ustanavljanje režimov, ki bi šli za tem, da postavljajo med njo in ostalo Evropo kakršne koli pregraje. (Glej "Bazovico" št.77 z dne 29. 8.43 POVOJNA EVROPA!) Zamisel nekega "sanitarnega kordona" se po tej vojni ne bo mogla uveljaviti. Češkoslovaška pri takem delu vsekakor ne bo sodelovala. Mi želimo zasnovati svoje odnose na medsebojnem zaupanju, prijateljstvu in plodonosnem sodelovanju v območju sistema splošne varnosti. Najvišji sovjetski prvaki pa so s svoje strani ponovno izjavili, da nima Rusija nobenih namenov zavirati svobodnega razvoja svojih malih zahodnih sosedov.

HITLER IGRA ZADNJO KVARTO

Capt.F.O.Miksche

Ko bodo zgodovinarji druge svetovne vojne raziskovali največje gorje naše moderne dobe, bodo verjetno to orjaško borbo razdelili v tri glavna poglavja.

V prvem poglavju je Hitlerjeva vojna mašinerija pomandrala sosede Nemčije: Češkoslovaško, Poljsko, Norveško, Belgijo, Francijo in Balkan. Te hitre zmage niso samo rezultat ogromne materialne nemške premoči, pač pa tudi dejstva, da so se ti narodi le šibko upirali nacistom.

Nato prihaja drugo poglavje: velika bitka na vzhodu. Vojna v Rusiji je bila in ostaja v ozki povezanosti z razvoji dogodkov na ostalih bojiščih, predvsem na Sredozemlju; kajti samo popolno blokiranje nemških armad na vzhodnem bojišču je dovolilo zahodnim zaveznikom organizacijo in opremo svojih sil brez ovir in nemoten prehod v tretje poglavje, ki pričinja z bitko v Sredozemlju. Takojšnji strateški vsakokratni odmevi dogodkov vzhoda na razvoj v Sredozemlju so največje presenečenje v tej vojni.

K tej povezanosti vzhodnega bojišča s Sredozemljem je treba dodati še novo zelo važno činjenico. V Rusiji je nemški generalni štab popolnoma izgubil vsak zmisel razdalje. Medtem, ko so se oklopne divizije podile čez ogromne ruske stepe do same Moskve in Staljingrada ne da bi izsilile odločitev, so

nemški vojskovodje izgubili merilo drugega važnega strateškega elementa: časa. Hitri razvoj severo-afriške kampanje, zavzetje Sicilije in polom Italije, vse to je povzročilo v nemških načrtih globoke vrzeli. Nemci se niso nadejali večjih operacij v Sredozemlju pred spomladjo 1944. Zato tudi lahko razumemo veliko zbežanost pri preusmeritvi nemške strategije iz vzhoda proti jugu in zahodu. Ta zbežanost je povzročila fatalno zamudo. Nemško vrhovno poveljstvo igra svojo zadnjo kvarto z obupnimi poskusi zavriniti zavezniški udor, opirajoč se na upanje, da bi se moglo vzhodno bojišče stabilizirati.

STRATEGIČNE REZERVE

Ne smemo pozabiti, da so Nemci od 1.1941. dalje v Rusiji uporabljali 200 do 300 divizij brez vsakega oddiha. Ostanek nemške armade je bil razsejan po zasedenih ozemljih in ni predstavljal prave udarne enotnosti, kajti armada lahko vzdržuje na samem bojišču največ dve tretjini svojih učinkov.

Po 1. 1941, je rusko bojišče odvajalo iz Nemčije ves razpoložljivi ljudski material vključno tistega, ki je bil določen kot strateška rezerva. Za nemški generalni štab je bil ta odliv posebno nevaren, kajti pomanjkanje strateške rezerve je izbilo iz rok Nemcem vse vojne pobude v letu 1942. V resnici je

ta nemška slabost kriva vseh nacističnih porazov. Če bi Nemci 1.1942. imeli na razpolago 30 divizij bi lahko osvobodili šesto nemško armado, ki je bila obkoljena v Staljingradu. Če bi imeli še pet divizij za pomoč Rommelu bi lanska njegova poletna divizija verjetno pripeljala Nemce v Kairo. Pomanjkanje rezerv je povzročilo, da so se morali Nemci umakniti iz Sicilije, Sardinije in Južne Italije. Tako se iz nemškega stališča kaže nujni problem pripraviti nove strateške rezerve, ki pa jih ni mogoče drugače doseči, kakor za ceno skrajšanja vzhodnega bojišča in za ceno izgube nemškega vojaškega in političnega prestiža. V tem tiči vsa šibkost nemške vojaške krize.

Odločitev za preliv nemške vojaške strategije iz vzhoda proti jugu in zahodu se je pričela uveljavljati v začetku meseca julija. Ves svet je s strahom pričakoval začetek tretje velike poletne ofenzive v Rusiji in mnogi so prerokovali, da so številne taktične borbe pri Orelu in Bjelgorodu resne priprave za razsežno nemško operacijo, ki je imela za cilj spodnji tek Volge in Staljingrad. V resnici pa Nemci niso imeli namere - točneje niso imeli sredstev - za kakršen koli poletni ofenzivni podvig. Njihov namen je bil strogo omejen po času in prostoru. Nemci so hoteli s svojimi protinapadi motiti ofenzivne priprave rdeče armade. To je bil zaščitni manever, s katerim so Nemci hoteli prikriti umik, ki so ga imeli v načrtu in ki naj bi pomenil prvo poglavje popolne strateške reorganizacije vzhodnega bojišča.

ORGANIZACIJA NEMŠKEGA UMIKA

Resnica, da je bil nemški generalni štab primoran zapustiti ogromna zemljišča, ki so si jih Nemci prisvojili v dolgih in krvavih borbah, v ničemer ne zmanjša veličine in slave rdeče armade. Druga resnica je, da so Rusi odlično nemško taktiko daleč prekosili z dalekovidno in globoko zamišljeno lastno strategijo. Kakšne koristi naj bi imeli Nemci od svojih velikih taktičnih uspehov, ko pa so bila vsa njihova strateška oporišča popolnoma nevzdržna? Nasprotno, v čem so Rusom škodovali taktični porazi, ko pa so bile njihove strateške kalkulacije dovršeno pravilne? Ni potreba posebej povdarjati, da sta izredna kakovost rdeče armade in posebno njena odločnost za odpor odigrali odlično vlogo pri vseh teh dogodkih. Brez teh lastnosti ruskih armad bi se nemški umik izvršil brez večjih izgub.

Prvaki nemške vojske so že davno računali, da bi mogla nastati potreba obsežne evakuacije na vzhodnem bojišču. Zato so tudi številni delavski bataljoni in brigade organizacije Todt zbrale nad pol milijona mož in jih mesece in mesece uporabljale za izgradnjo, utrdb, vojaških bivakov, cestnega omrežja in vseh drugih vojaških naprav. Medtem, ko so se nemške armade umikale, oprte na že v naprej pripravljena zemljišča za obrambo, so na svojem umiku rušile vse. Na ta način niso samo zavirale ruskega napredovanja, pač pa je nemško vojaško vodstvo upalo, da ustvari na ta način nekak nevtralni pas v globini sto in sto kilometrov, ki bi mogel ščititi stabilizirano nemško vzhodno bojišče.

Nemci so računali, da se bodo težave rdeče armade povečale tudi še z drugimi okoliščinami. Računali so, da bo nemški umik dokončan v trenutku, ko bo pričelo jesensko deževje in bodo ruske pri-

prave za zimsko ofenzivo, ki potrebujejo ogromno maneversko ozemlje, običale v blatu. Na drugi strani je vprašanje prezimovališč ne samo za ruske armade, pač pa tudi za civilno prebivalstvo v osvobojenih krajih, ki ga štejejo od 15 do 20 milijonov, tako težko izvedljivo, da bo zamotalo vso rusko etapno organizacijo. Zraven tega so Nemci še računali na velike prehranjevalne težkoče, s katerimi se Rusija bori.

DVE STVARI, KI JU NE SMEMO PREZRETI

Predno preidemo k podrobnim razmotrivanjem položaja, ki ga je povzročila izmenjava nemške strategije, moramo poudariti dve stvari, ki sta temeljni zadevi našega dokazovanja:

1. Po zanesljivih virih je Hitler s svojo popolno mobilizacijo zbral pod zastave 1.900.000 mož. Ta mobilizacija je omočila zamašiti vrzeli, ki so nastale v vrstah 300 nemških divizij in s pomočjo katerih so Nemci svoje oslabele divizije izpopolnili od 12 na 15 tisoč mož. Vse to pa so Nemci dosegli le tako, da so pobrali številne in dragocene delavce iz svojih vojnih obratovališč in tudi važnih postojank notranje fronte. Vrzeli v nemški armadi so lahko zamašili samo na račun drugih važnih vojnih pripomočkov in še ta mašila nimajo tistih odlik nemškega vojaka, kakršne so imeli njihovi mrtvi in ujeti tovariši.

2. Leta 1942., ko so Nemci korakali proti Staljingradu in Kavkazu je bilo na 3.600 kilometrov dolgem vzhodnem bojišču 225 nemških divizij. Teoretično se to pravi, da je vsaka divizija držala 16 kilometrov bojišča, in samo ta gostota je omogočila Nemcem napredovanje od Harjkova do Staljingrada.

Dejstvo, da so Nemci v Rusiji uporabljali povprečno po eno divizijo na dolžino 16 kilometrov bojišča, je posebno važno. To nam daje neko teoretično mero, s katero lahko izračunamo, koliko nemških divizij je potrebnih za vsako naslednjo nemško obrambeno linijo, ki jo bodo Nemci uporabljali vse dokler ne ostvariyo stabiliziranega bojišča na vzhodu. Na podlagi tega lahko tudi izračunamo s kakšnim številom divizij bo nemško vrhovno poveljstvo lahko razpolagalo za uporabo na drugih bojiščih v trenutku, ko bo stabilizacija izvršena.

TRI OBRAMBNE ČRTE

Kakšne možnosti imajo v tem pogledu Nemci? Vojaški strokovnjaki računajo s tremi kombiniranimi nemškimi obrambnimi črtami:

1. Obrambna črta, ki poteka po Dnjestru od Odese do Kamenca, od tam pa vzdolž stare poljske meje (ta del so utrdili pred vojno tako Poljaki kakor tudi Rusi) vse do Pripetskih močvirij in čez ta močvirja do Dvine. Nadalje vzdolž Dvine do Rige na Baltiškem morju.

Ta črta je najkrajša, ki je za obrambo v Rusiji sploh mogoča. Vsega meri komaj 1500 kilometrov. Ob tej obrambni črti bi bila ruska letalska oporišča še vedno oddaljena 1100 kilometrov od Berlina. Za obrambo te črte bi Nemci potrebovali 95 divizij, 105 divizij pa bi bilo na razpolago za operacije na drugih bojiščih.

2. Ista obrambena črta vzdolž Dnjestra in poljske meje, kakor zgoraj, vendar tako, da črta doseže Polotsk in poteka na Pskov in vzdolž Pepskega jezera na Narvo. Fronta bi bila v tem slučaju dolga 1625 kilometrov in bi zahtevala 101 nemško divizijo. Na razpolago bi ostalo 99 divizij.

3. Črta od Dnjestra proti Kamencu in Podolsku dalje po bivši demarkacijski črti med Nemčijo in Rusijo iz 1.1939 (ki je bila z obeh strani utrjena), po reki Bug in dalje proti severu do Rige. Ta črta bi se naslanjala ne utrjena oporišča pri Lwowu, Przemyslu, Brest Litovsku, Vilni in Dvinsku. Razdalja bi znašala 1770 kilometrov. Nemci bi rabili za obrambo 110 divizij, 90 pa bi bilo prostih.

V načrtih je tudi še četrta obramba črta, ki pa je obenem tudi zadnja in ki se naslanja na Karpate, ki so jih utrdili Madjari. Ta črta prehaja v takozvani nemški utrjeni vzhodni zid, ki so ga Nemci zgradili že pred vojno.

Po vsem tem vidimo, da Nemci lahko iz vzhodnega bojišča brez posebne škode odtegnejo okrog 30 svojih divizij. Vse to velja seveda samo teoretično. Praktično stvar ni tako enostavna, kajti nemško vrhovno poveljstvo bi moralo računati v vsakem slučaju tudi še z nadaljnimi ruskimi ofenzivnimi podvigi in bi moralo v tem slučaju imeti v rezervi 20 do 30 divizij. Potemtakem lahko računamo, da bi mogli Nemci s skrajšanjem vzhodnega bojišča osvoboditi največ 30 do 50 divizij, ki bi jih lahko uporabili na ostalih bojiščih.

OBČUJOČE POSODE

Če bi Nemci lahko ustvarili strategično rezervo s skrajšanjem vzhodnega bojišča, nastane vprašanje, kakšni splošni učinki bi s tem nastali v sedanjem položaju? Osrednji položaj Nemčije v Evropi je za Nemce ugoden. Tak položaj imenujejo strategiji "manever, sledeč notranjim silnicam." Glavne obkrože-

valne žile, ki vežejo osrednjo Evropo s Francijo, Italijo in Balkanom omogočajo zelo hitre premike strategičnih rezerv. Štirikotnik Monakovo-Dunaj-Draždane-Praga bi bil najidealnejši za koncentracijo osvobojenih divizij z ruskega bojišča. Taka dispozicija rezerv bi Nemcem dovoljevala do skrajnosti izkoristiti vse notranje prometno omrežje, medtem ko bi bili zavezniki primorani operirati na daljšem zunanem prometnem omrežju. Nemško vojaško vodstvo bi imelo možnost nenadnega razmeščanja strategičnih sredstev za doseg krajevne operacijske premoči v kakršnem koli delu bojišča. Na ta način bi nova nemška strategična rezerva mogla izgubljeno operacijsko pobudo zopet vrniti v nemške roke.

Konkretnejše povedano bi se moglo zgoditi tole:

1. 22 divizij, ki jih imajo Nemci v Italiji, bi mogli kaj hitro povečati na 50 divizij.

2. 22 divizij na Balkanu bi mogli spraviti na 50 divizij.

3. 43 nemških divizij, ki so razsejane po Franciji, Belgiji in Nizozemski bi lahko pojačali s 27 novimi divizijami.

Tako izgleda strategično prelivanje nemških oboroženih sil iz vzhoda proti jugu in zahodu. Nemci bi potrebovali 3 mesece, da bi izvršili te operacije. Vse to kaže vzajemnost in povezanost dogodkov na vzhodnem bojišču z razvojem na ostalih frontah. Operacije v Sredozemlju izgledajo kot občujoče posode, ki takoj reagirajo na vsako spremembo na vzhodnem bojišču.

Italijansko ozemlje ne predstavlja neke posebne vojaške važnosti vse do Alp, kajti to ozemlje prav za prav ne pripada takozvani evropski trdnjavi. Italijansko bojišče je pravzaprav čisto politično bojišče. Bitke v Italiji bodo stvarno odločile o nadaljnjih odnosih Nemčije s svojimi podrepaniki: Madjarsko, Romunijo in Bolgarijo. Vse te tri države bi po velikih nemških porazih od El Alameina do Neapla najrajše postavile svoje lončke k zavezniškemu ognjišču. Na kratko, uspehi bojevanja v Italiji, kakršni koli že, ne bi v nobenem slučaju mogli biti povoljni za Hitlerjevo zmago, pač pa bi lahko v velikem vplivali na trajanje vojne in s tem tudi na obliko nemškega poraza. Oblika nemškega poraza pa bo imela obsežne posledice pri obnovi Evrope.

Po vseh teh preudarkih sledi še drugi zaključek. Cilja nemške strategije - ki je učvrščenje nemškega političnega položaja na evropski celini in oslabljenje zaveznikov - ni mogoče doseči s čisto obrambno strategijo, ki bi se naslanjala na naravne pregraje pri Speciji in Ankoni, ali vzdolž Padske nižine, ali pa po obronkih Alp. Vse to bi Nemcem nič ne pomagalo. Zato lahko upravičeno sklepamo, da se nemško vrhovno poveljstvo intenzivneje ukvarja z ofenzivnimi podvigi kakor pa s pasivno obrambo. Nemci verjetno računajo s tem, da bi mogli zavezniške armade potolči v Lombardiji, na ozemlju klasičnih Napoleonskih bitk, ali pa izvojevati zmago s hitrimi premiki vzdolž obeh italijanskih obal.

Podobne načrte imajo Nemci za slučaj zavezniškega vdora na Balkan, ki ga branijo na jugu številni otoki: Krf, Kreta in Rod. Zavezniško izkrcavanje na zahodni obali balkanskega polotoka iz Barija in Brindisi-ja je ogražano z boka z morebitnim udarom Nemcev s severa. Zavezniki ne bi smeli tvegati takega podviga vse dokler bi se ne stabiliziralo bojišče vsaj na črti Rim-Pescara. (Konec na 14 Str.)

Ali je balkanska zveza mogoča?

Kosta Todorov

Kosta Todorov je znan bolgarski politik, ki je že v prvi svetovni vojni z vsem srcem stal ob strani zaveznikov in se tudi v tej vojni trudi, da bi prišlo do čim tesnejše zveze med balkanskimi narodi na splošnem in med južnimi Slovani še posebej. V naslednjem članku razmotriva vprašanje balkanske zveze, ki bo mogoče v bližnji bodočnosti še zelo aktualno.

Balkanski polotok je skozi celo vrsto let užival sloves "evropske smodnišnice". Balkan je ustvaril besedo, ki je sinonim narodnostnih in teritorialnih trenj: to je beseda balkanizirati. Tisti, ki ne pozna tega koščka Evrope, smatra po navadi Balkan kot torišče večnih rasnih, kulturnih in političnih borb.

Kakor bi to izgledalo nedosledno, je vendar resnica, da so ravno te razlike rodile med balkanskimi narodi globoko željo po demokratični balkanski federaciji. Ta želja je v zadnjih 50 letih pogostokrat našla pota in sredstva k ostvaritvi, ali ni mogla do stvarnega uspeha samo zaradi velikih notranjih in zunanjih reakcionarnih sil, ki so to željo dušile. Ta želja pa je dosegla višek prizadevanja ravno v teku te vojne.

Ta potreba bi lahko ogromno koristila Združenim narodom, če bi jo znali pravilno izkoristiti. Če bi Združeni narodi skupno obljubili, da podpirajo demokratično federacijo, bi bil problem zelo enostaven. Če pa se odločijo za podporo totalitarnim politikom, bodo pač nujno izgubili vse simpatije balkanskih narodov.

BALKAN - NARODNOSTNI MOZAIK

Balkanski polotok predstavlja odlično zemljepisno zaokroženost, ali je narodnostno pravi mozaik različnih narodov, ki so medsebojno tako zelo pomešani, da jim je popolnoma nemogoče odrediti pravične meje. (Obravnava Balkana v tem članku ne zajemlje slovenskega ozemlja, ker slovensko ozemlje ne spada zemljepisno k Balkanu, pač pa na njegovo periferijo. Na Balkan je Slovenija vezana narodnostno in tudi politično. Vsekakor so slovenske narodnostne meje natančno potegnjene. Op. Ured.) Najinteligentnejši voditelji Balkana so že davno razumeli, da bi se mogli balkanski problemi rešiti po nekem splošnem načrtu. Po zadnji vojni so se pojavila zelo močna gibanja v korist Balkanske zveze.

Ali Balkan ni samo zemljepisna edinica in narodnostni mozaik, pač pa je to tudi most k jugozahodni Rusiji. Balkan je izredno bogat na prirodnih dobrinah. Zaradi tega so se naravno vse velesile vedno zanimale za Balkan, posebno še, ker jih je privlačevala šibkost balkanskih narodov. V tem je tudi velika tragedija balkanskih narodov, ker so bili vedno igra tujega vmešavanja.

Dejstvo, da so se vsi balkanski kvilingi regrutirali med srednjim slojem je ravno tako značilno, kakor dejstvo, da je preprosto ljudstvo vedno stalo na čelu odpora. Preproste množice predstavljajo 95% prebivalstva, medtem ko predstavlja srednji sloj samo 5%. Ta resnica na Balkanu ni nova.

Ogromna večina ljudstva so delavni in pošteni kmetje. Buržuazija je, z malimi izjemami, kmečkega porekla, ki pa kmeta samo izkorišča. Buržuazija je iskala politično oblast samo zato, ker je ta vir materialnega profitarstva. Po svoji naravi je ta buržuazija, ki se je s komolci prerinila h koritom, sovražna ljudskim interesom in zato se oprijemlje diktatur, ki grabijo narodom njihove pravice.

BALKANSKI NARODI SO DEMOKRATIČNI

Ali balkanski narodi - oziroma točneje 95% prebivalstva - so prepričani demokratije. V teku stoletij so kljubovali turškemu nasilju in četnikovali proti napadalcu. Legende in narodne pesmi so ustvarile posebno folkloro in v njih se povečujejo podvigi narodnih junakov. Ta izročila tudi dokazujejo vso ono zagrizenost, s katero se danes balkanski narodi borijo za svojo svobodo. Sami gerilci seveda ne zadostujejo za osvoboditev naroda, ki ga je zaslužnija mogočna vojaška sila, ali oni zadostujejo popolnoma za vzdrževanje žive ljubezni do svobode in za krepitev volje za borbo proti napadalcu.

Sile osi s tem seveda niso računale, ko so v množicah morale Jugoslovane in Grke po zasedbi njihove zemlje. Srbski odpor je pričel v trenutku, ko so Nemci proglasili, da Jugoslavije ni več. Ali druga fronta v malem je prisilila Nemce, da so morali vzdrževati v Jugoslaviji mogočne armade, ki bi jih lahko uporabljali drugod. Odpor pa se nadaljuje z vso silovitostjo kljub masakru 700.000 Srbov, na tisoče Grkov in celo 4.000 Bolgarov, ki jih prištevajo k zaveznikom Nemčije.

Zadostuje že samo nekoliko poznavanje balkanske zgodovine med obema vojnoma, da bi se našli pravi vzroki sedanjih težkoč. Organizacija Balkana, ki so jo predpisali zmagovalci po zadnji vojni, ni mogla odstraniti rivalnosti mladih držav. V notranjosti Jugoslavije so narodi gledali drug na drugega z

nezaupanjem. Bolgarija je izgubila nekaj ozemlja in gotovi ljudje so pričeli govoriti o maščevanju. Vse balkanske dežele so bile obubožane po prvi svetovni vojni. Te okoliščine so zadostovale, da so mogle tuje sile intrigirati in tako onemogočiti vsako balkansko federalistično gibanje. Najprej je bila Italija, ki je svoje imperialistične prste položila na Balkan. Kakor hitro je bil mir podpisan, je italijanska vlada jasno pokazala svoje namere, da uporabi premagano Bolgarijo kot protiutež na Balkanu nasproti Jugoslaviji. L. 1920, ko sem bil bolgarski državni podtanik v zunanem ministerstvu, je prišel k meni baron Aliotti in mi predlagal tajno vojaško zvezo, po kateri bi se Italija polastila vzhodnih jadranskih predelov, Bolgarija pa bi dobila Macedonijo. Takratni bolgarski predsednik vlade Stamboliski, kateremu sem predložil italijanski načrt, mi je odgovoril v precej nediplomatičnih besedah: "Povejte temu italijanskemu muzikantu, da je Bolgarija l. 1915. poslušala take zapeljive melodije in zato tudi vse izgubila." Aliotti ni vedel, da je bil Stamboliski eden najbolj gorečih zagovornikov Balkanske zveze, kateri bi temelje imela postaviti bolgarsko-jugoslovanska alijanca.

MANEVIRANJA

Prihod Mussolinija na oblast je pomenil samo novo povdaranje politike Italije, ki je hotela Bolgarijo izkoristiti, da bi izolirala Jugoslavijo. Mussolini je pričel korumpirati sovražnike Stamboliskija, ki si jih je ustvaril med buržuazijo zato, ker je poskušal zboljšati socialne prilike bolgarskega kmečkega prebivalstva. Iskrena demokratična politika Francije in Velike Britanije bi takrat s temi intrigami lahko pomedla. Ali obe velesili sta se strahovito strašili komunistične nevarnosti. Tako sta pobijali Stamboliskijevo vlado, namesto da bi jo podpirali. Mislili sta, da Stamboliskijevo vlado vzdržujejo komunisti.

Nameravani zaključek bolgarsko-jugoslovanskega zaveznitva je izzval v Bolgariji l. 1923 državni udar. Stamboliskija so ubili in na vlado so prišli s pomočjo kralja Borisa fašisti. Zaveznitvo, ki ga je Stamboliski plačal s svojim življenjem, je postalo kos papirja. Voditelji kmečke stranke v tujini so organizirali zaroto proti fašistom. Ali so komunisti s svoje strani vrgli med neko ceremonijo bombo, da bi se dokopali oblasti. Po tem dogodku je zajel vso Bolgarsko val terorja, ki ni uničil samo komunistično organizacijo, pač pa tudi našo.

L. 1934. je druga namera za ostvaritev Balkanske zveze končala z umorom. To pot je bila žrtev kralj Aleksander jugoslovanski, ki je že začel s pogajanjimi z ostalimi balkanskimi državami vključno Turčijo za sklenitev defenzivne zveze. Pogodba je bila podpisana v januarju 1934 brez Bolgarije. V mesecu maju je državni udar odstranil bolgarsko-fašistovsko vlado, nova vlada pa je bila naklonjena zvezi z Jugoslavijo. Izgledalo je, da bodo vsi fašistovski vplivi Italije enkrat za vselej pokopani. To so bili tudi glavni stvarni razlogi, ki so gnali Mussolinija in Hitlerja, ohrabrena od madjarskega Horthy-a, bolgarskega Borisa in francoskega Lavala, da so naročili umor kralja Aleksandra jugoslovanskega v Marseillu.

V Romuniji je kralj Carol, nemškega porekla, potem, ko je odstranil velikega demokrata Titulesca,

vpostavil pravcato diktaturo. Pet let je kolebal med osjo in Veliko Britanijo, potem pa je moral bežati, prepustivši državo v rokah fašista Antonesca. Izkoriščal je tako sramotno svojo deželo, da ni nihče žaloval za njegovim odhodom.

Albanski Zogu, operetni kralj, ki je izgubil svojo krono, ko so fašisti zasedli Albanijo, je prodal svojo deželo Mussoliniju l. 1926 za to isto krono in 50 milijonov zlatih frankov.

Grški kralj Jurij, je svojo deželo, ki se je izpremenila iz monarhije v republiko in v diktaturo pred njegovim povratkom 1935., je hitro zapustil borbo za sporazum in položil vlado v roke diktatorja generala Metaxasa, kateremu pa je treba priznati, da je kljub svojim fašistovskim simpatijam vodil slavni odpor proti tem istim fašistom.

Knez Pavel, ki je nasledil Aleksandra kot regent mladega Kralja Petra, je zapustil politiko Aleksandra in navezal prijateljske vezi z Mussolinijem in Hitlerjem. Tragično dejstvo je, da sta ga za tako germanofilsko politiko snubila Neville Henderson, poslanik Velike Britanije in grof Dampierre, poslanik francoske republike v Beogradu.

PRAZNI UPI DEMOKRACIJ

Demokratske države so takrat upale, da bi se dala vojna nevarnost odstraniti, če se fašistom in nacistom prepusti balkansko področje zlasti v gospodarskih vprašanjih. Ali Hitler se ni zadovoljil zgolj s tržišči, ki so mu jih na tako slep način prepuščali. 10% vseh zneskov, ki jih je Hitler prejel za svojo robo na Balkanu, je puščal enostavno na Balkanu in je s temi zneski financiral nacistično propagando in korumpiral balkanske politike. Pri tem so Britanci podpirali germanofilsko, Francozi pa italoofilsko politiko. Ko se je končno britansko-francoska politika preorijentirala, je bilo seveda že prepozno misliti na rešitev Balkana.

Pogrešno bi bilo misliti, da so vse razlike izginile med Balkanci za časa skupne borbe proti napadalcu. Goreči nacionalisti se še vedno oglašajo, posebno v krajih, ki so zelo oddaljeni od samega bojišča. V Združenih ameriških državah neki Srbski odbor poskuša valiti vso krivdo Paveličevih zločinov na ves hrvaški narod. Ta odbor vodi veliko protihrvaško propagando, pri tem - kakor že to izgleda paradoksalno - se v isti sapi zavzema za Balkansko federacijo. Grški in srbski nacionalisti obdolžujejo ves bolgarski narod za Borisove zločine.

ZA BALKANSKO ZVEZO

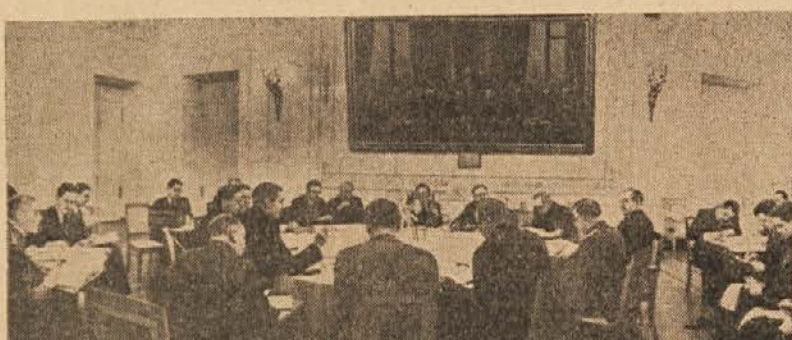
V nadaljnjih svojih izvajanjih g. Kosta Todorov zaveznikom priporoča to-le:

Ko se bodo zavezniki enkrat odločili za demokratično politiko na Balkanu, bodo našli politične voditelje in stranke, ki bodo podpirali njihov vdor na Balkan in ostvarili načrt demokratične Balkanske federacije. V resnici so voditelji teh strank danes v emigraciji in se trudijo z vsemi silami, da bi podprli zavezniško stvar in s tem tudi stvar Balkanske zveze. Večina demokratičnih jugoslovanskih voditeljev se je izrekla za Balkansko zvezo.

V Bolgariji je največja bolgarska stranka vedno podpirala to zamisel. Dva šefa te stranke dr. Jurij Dimitrov in Kosta Todorov sta na zavezniških tleh. Tudi romunski kmetje so za to in tudi grški.

ZGODOVINSKI SESTANKI V SLIKAH

Moskovska konferenca v Spiridionerki v Moskvi Okrog mize sede: Gg. Anthony Eden (pri mizi na levi strani z naslonjeno desnico), levo od njega William Strang, Averil Harriman (naslonjen na mizo), zraven njega Cordell Hull, Hackworth, Litvinov, Višinski, Molotov [na skrajni desnici ob mizi, maršal Vorosilov, general Sir Hastings Ismay, Sir Archibald Clark-Kerr. Slika na zidu prikazuje podpisovanje angleško-sovjetske pogodbe 1. 1942.

Zgodovinski sestanek Churchill - Staljin - Roosevelt v Teheranu. Slika je posneta na stopnicah sovjetskega poslanstva v iranski prestolici.

Konferenca v Kairu, na kateri je bila izdana Tihooceanska poslanica: marsal Chiang-Kai-Chek, prezident Roosevelt in g. Churchill.

Predsednik vlade Velike Britanije pozdravlja Indijske vojake

Devetinšestdeseti rojstni dan g. Churchilla v Teheranu. Churchill občuduje svojo torto z 69 svečkami.

PETEGA EVANGELIJA II. DEL *

BETLEHEM

1

Angel oznanil je, da mora biti,
ona je slišala, mora verjeti,
ona je vedela, mora spočeti
sama od sebe in dete poviti.

Čudeže stvarstva snujoče niti
vekomaj volje veljavne so vzmeti
let na milijone - nekaj stoletij,
ali je čudež, če so nam skriti?

Čudež je človek le! Stvarstva celina
dala nam iskro, za iskro prostorček
v sonce postavljen, dala življenje -

zdaj pa se vzpenja obdelana glina,
z iskrico tisto šopiriš se, norček,
z dvomi vozljaje, kar ni sen, kar sen je...

2

Avguste, rimski cesar, ukazuje:
-Ljudi mi popisujte! Vsak se piše
tam kjer je rojen, če je šel od hiše!
Gorje mu, kdor ukaza ne spoštuje!-

Ko Jožef v Nazaretu to začuje,
zadene ga, da čelo si obriše,
kar mora kmalu biti in kar ni še,
lahko bo prej, ko se za pot obuje.

Nasloni se Marija mu na rame,
lepo ga prosi, naj jo s sabo vzame,
bi šla v Jeruzalem, da vidi svoje.

Tesar se brani, toda le prikima
in ker je takšna in v decembru zima,
svetuje toplo oblačila dvoje.

3

Po poti Jožef ji povesti pravi
o beli liliji v visoki travi,
ki se je tak bogato razcvetela,
da je prišla jo gledat srenja cela.

Marija toži o vročini v glavi,
sedi nemirna, osleka ustavi
in prosi Jožefa, vsa nevesela,
da bi pomagal ji, ko bo trpela.

Tolaži jo, čez pas roko oklene,
ji sedlo orahlja, prej ko požene,
drhteč poljubi jo na blede lice.

Ob Jordanu zvečer, ko burja brije,
jo s svojim toplim plaščem vso ovije -
skrbe ga na obzorjih bliskavice.

4

Dež, burja slabo vreme je prignalo
nocoj pastirjem s pašnikov živino
v prostrano in obokano votlino
pod starodavno betlehemsko skalo.

Ko po večerji še čeblijo malo,
pripelje skozi mračno odprtino
starejši mož zavito v raševino
visoko na osličku ženo zalo.

In vsi na mah vedo, kaj se dogaja,
podvizajo pastirji se okorno,
da materi posteljejo ležišče.

Trenutek še in dete se poraja,
polni otroški jok votlino borno,
pastirji pa zanetijo ognjišče.

5

Že ogenj plapola in že se kuha,
že širi vonj se mesnega sopuha,
so v ponvici tri sočne golobice,
tak običaj je tam za porodnice.

Polaga dete v jaslice staruha,
pastirska žena, dvoguba in gluha,
je večča pač krog matere device -
z ognjišča svetijo ji plamenice.

Zaspi Marija, v jasliah dete spava,
nad njim pa kima oslekova glava,
tišče k svetlobi ovce in goveda.

Se velik vol ob jaslice očoha,
zasope kratko, detece ovoha,
se po volovsko modro vanj zagleda.

6

Lep volek je, lep rog in lepa noga,
život ogromen dlake bolj rjave,
na sredi čela te rogate glave
od daleč vidi bela se maroga.

Prežvekanje in tek mu je naloga
in mir pozimi, slame in otave
ima dovolj, pa tudi sitne krave
se zdaj ne telijo, kar je nadloga.

Spokojno, mirno jezik dolg iztega,
da bi omulil detece povito,
ko pade nanj od zunaj snop svetlobe.

Prisluhnejo pastirji, soj jih bega,
zavalovijo ovce plahovito,
še osleku ušesa so narobe.

(Dalje)

Savinjčan.

* Glej "Šotorska knjižnica", št.15 (oktober 1943)
kjer popravi v 12.sonetu v 11.verzu besedo "kot"
v "pot" in v 15.sonetu v 8.verzu vstavi med besedi
"vabi cesta" besedo "bela", da se glasi "bela cesta".

M A R G A R I T A

Magajna Bogomir

Gospa Marta, kakor so jo klicali v predmestni hiši, kjer je stanovala, je ležala že tri dni mrtva na svojem revnem ležišču. Nihče ni vedel, da je umrla. Kdo naj bi se pač prikazal v zadnji kot širokega petega nadstropja, v kot, kjer poleg vlaga po zidovih in odpada omet od njih. Poleg tega je bilo tisti teden pred božičem in mráz se je naselil v ono samoto, v kateri ga je vsak dan posečala burja skozi razbite šipe.

Nihče ni vedel, da je umrla, tudi njena štiriletna hčerka Margarita ne, saj otrok ni poznal smrti.

Margarita je bila otrok in vendar je stregla materi v njeni štirinajstdnevni bolezni. Z bolnim smehljajem na ustih je zrla mati, kako je dekletce gospodinjilo v sobi, o kateri bi vsakdo mislil, da v njej sploh ni mogoče gospodinjiti. V enem kotu je stala majhna, stara peč in poleg nje zaboj, ki je bil za shrambo jedil. V drugem kotu je stala materina postelja in poleg nje na tleh kup cunj, ki so bile Margaritino borno ležišče.

"Vzemi lonček z vodo in postavi ga na peč" je velela mati hčerki. Margarita je zvesto ubogala.

"Tako! Sedaj odpri zaboj in vzemi štiri krompirje, ostrži jih in deni jih v lonček! - Dobro! Sedaj zakuri, le preveč ne naloži na ogenj, da nama ne zmanjka drv."

Tudi to je storila hčerka. Ko je bil krompir kuhan, je mati vzela dva, dva je dala deklici. Tako je šlo dan za dnem ves čas bolezni. Ko pa ji je štirinajsti dan zopet ukazala, naj da krompirje v lonček, je Margarita žalostna obstala ob njeni postelji.

"Ni ga več, mamica! - Pa ne bodi žalostna, mamica. Včeraj mi je dala nona Marija hlebček kruha in malo sira zunaj na hodniku. Takoj ti prinesem."

Mati se je tedaj sklonila, privila hčerko k sebi in jo pogladila po laseh. "Nisem lačna, Margarita! Čutim, da mi bo bolje, da bom zaspala. Ostani pridna, Margarita!"

Otrok jo je gledal dolgo in vprašujoče. Ona se je vlegla nazaj. "Daj, le jej kruh," je rekla še komaj slišno.

Mamica je zaspala in spala trdno in nepremakljivo tri dni.

"Kako trdno spi," je rekla Margarita, ko ji je položila roko na čelo in se mati ni prebudila. "Le mráz ji je zelo."

Stopila je v kot, kjer je imela svoje ležišče, pobrala cunje in obdala z njimi mater.

"Tako! Sedaj ji ne bo več mráz. Sedaj bo spala in ozdravela bo. Dobro je, da spi."

Tretji dan je pojedla zadnji košček noninega darila in zaskrbelo jo je, kaj bo, ko se mamica prebudi. Nič kruha ne bo več zanjo. Položila je prst na ustnice in premišljevala. "Ali ni danes božični dan? Da, mora biti, saj je mamica rekla, da bo kmalu. V mesto pojdem in poprosim ljudi kruha."

Zunaj je zaslišala burjo in si ogrnila raztrgan šal čez ramena. Tiho, tiho je odprla vrata, da bi ne zbudila mamice, in stopila na stopnišče. Tukaj se ji je pridružil gospod. Lep je bil ta gospod in nadvse mil je bil njegov obraz.

"Z menoj pojdi, Margarita," ji je rekel in jo prijel za roko. Njej je bilo prijetno, da jo gospod pozna. Tiho je stopala za njim in občudovala njegovo dolgo suknjo in lase, ki so se mu spuščali čez ramena. Gospod jo je pripeljal na cesto in jo vodil po ulicah proti morju.

"Lepo bo pri meni, Margarita," ji je rekel, se sklonil in jo poljubil na mrzlo, prezeblo in sestradano lice. Ona pa je šla kakor v sanjah za njim.

Množica ljudi se jima je privalila po ulici nasproti. Možje, žene z otroki v naročju, dekleta z upadlimi lici, mladeniči koščenih rok in iskrecih se oči.

"Kruha, kruha! Dol z vojno!" je donelo od vseh strani iz množice. Margariti se je prikazal nasmeš na ustecih. "Tudi jaz hočem kruha; za mamico ga hočem." Zagrmelo je nenadoma, kratko in rezko. V oklopnih vozilih so bili sami peklenščki, strašni ljudje - Prusijaki, jih je klicala mamica. Več ljudi je kriknilo in se zvalilo po tleh. Tudi Margarita je začutila majhen curek krvi, ki se je vil vijugasto naprej po šalu. Zgrudila se je in se nasmehnila. Kajti oni gospod se je sklanjal k njej in ji šepetal:

"Dobili bosta kruha, ti in tvoja mati. Dobili bosta pri meni kruh, poživljajoči kruh večnega življenja."

Še enkrat se je nasmehnila Margarita in nato zaprla oči - - -

TIHE ŽELJE

V daljni tujini srce mi mre,
zaman se ozira v dalje oko,
duša za srečo več mi ne ve,
odkar sem od doma vzel bil slovo.

Dolge so ure, mračni so dnevi,
misli pri tebi so, draga, vsak dan,
kedaj spet svoboda mi dana bo revi,
kedaj mi žar sreče spet bode poslan?

Tiho ga čakam, vem, da prihaja
čas zlate svobode tudi za me;
sladka me misel vsəkdar opaja,
kadar se spomnim, draga, na te.

Gajšel Lojze

SPOMNITE SE OB TEH PRAZNIKIH SLOVENSKIH OTROK - SIROT! DAROVE ZBIRAJO ČČ. SESTRE V KAIRU IN ALEKSANDRIJI.

P I S M O

Vsako jutro ob devetih je stopila iz hiše na cesto. Bila je že stara, v ramenih upognjena in glavo je povešala. Njen korak je bil skoraj drsajoč.

Na kamenitem robniku pločnika se je ustavila in se zazrla v daljavo, proti gornjemu koncu velike ceste, ki se je izgubljala za oglom visokih hiš.

Zdelo se je, da hočejo njene trudne oči skrajšati razdaljo in prepoznati ljudi, ki so majhni in nemirni kakor mravlje hiteli po svojih opravkih. Tako so bili majhni pri ovinku ceste, da ni bilo mogoče razlikovati ženske od moškega, ne otroka od odraslega človeka.

Njene oči pa so vztrajno strmele v daljavo in iskale, iskale. . . Pogled je bil oster, skoraj srep in kovinsko mrzel.

Kazalec na uri se je počasi, a vztrajno pomikal naprej. In ko je napravil polovico poti do desete, so njene oči zažarele v nenavadnem ognju. . .

Izza ogla na koncu ravne ceste, ki je tam zarisala rahel klanec, je zavihralo široko ogrinjalo pošnega dostavljalca.

Razločno so ga videle njene oči, ki so gorele v vročem upanju, kako je prečkal cesto in izginil v hišo številka eno. In potem je štela sekunde, dokler se ni spet pokazal in odvihral v nasprotno stran v številko 2. . . In tako je meril cesto in se počasi bližal. Devetnajstkrat je moral z leve proti desni in v nasprotno smer, preden je došel do nje, zakaj njena hiša je imela številko 38. Včasih ga iz te ali one hiše ni hotelo biti. Koliko dobrih novic je moral deliti!

In ko je naposled stal pred njo, je segel v veliko uradno torbo, vzel šop pisem in razglednic, jih pregledal in zmajal z glavo:

"Nič za vas, mati!"

Kakor bič so padale besede.

Še bolj se je sključila in kakor senca odtavala proti vratom.

A tam ji je zmeraj zastal korak in oči so ji ušle za njim.

Zmeraj začasa, da ga je videla vstopiti čez prag sosednje hiše, ki je imela številko 40.

In potem ji je pogled odromal nad vrata lastnega doma, kjer je bila tablica s številko 38. Zasovražila je to številko in vroče si je zaželela, da bi bila 36 ali 40.

Tako je bilo dan za dnem.

Včasih je sijalo sonce, navadno pa je bilo oblačno ali pa je deževalo. Ob devetih je stopila na cesto, si zasenčila oči s tresočo se desnico in negibno strmela v daljavo.

Po veliki cesti so švigala težka vozila in vozovi cestne železnice so veselo pozvanjajoč brzeli po progi. Ljudje so hiteli v svoje skrbi zatopljeni po opravkih in se niso zmenili za osamljeno ženico. Niso vedeli za njen svet, ki je bil mračen in mrzel in ga je moglo ogreti samo temnosivo ogrinjalo pošnega dostavljalca.

Dnevi so se počasi plazili iz neizčrpnega zaklada prihodnosti v neizmerno žrelo preteklosti. Neskončno dolgi in prazni. Vsak dan je predstavljal člen v neskončni verigi časa. Počasi se je pismonoša privadil. Že od daleč je dal z roko znamenje, da

nima ničesar zanjo. Hotel ji je prihraniti neuspešno čakanje, a čakajoči ženi se je zdel kakor strog sodnik, ki z dvignjeno desnico neizprosno izreka sodbo... In se ni zganila. Počakala je, da je šel mimo in izginil v hiši številka 40. Nemo so se srečale njune oči.

"Od koga pričakujete pismo?" jo je nekoč vprašal.

"Od sina!" je komaj slišno dejala in pristavila glasneje: "Obljubil mi je, preden je šel, da bo pisal..." In oči so ji ponosno zažarele. A le za trenutek. Takoj je povesila pogled in zardela, kakor da bi se sramovala.

Pisma ni hotelo biti.

Mati pa na tihem le ni izgubila upanja. Srce ji je govorilo, da bo prišlo, da bo njen sin izpolnil obljubo.

Niti enkrat ni zamudila pismonoše. Njena volja in vztrajnost sta bili neporušljivi, ker jim je drugovala vera. Težina bremena se je čutila le na upognjenih ramenih in v zmeraj trudnejšem koraku.

Ko je stopila na cesto, je bila že kolikor toliko sveža in čila, upanje jo je kar pomladilo. Ko pa je pismonoša od daleš pomahal, se je zgruznila vase in je, ko je bil mimo, kakor senca odmahnila v hišo.

Nekega jutra pa je zamudila. Ko je stopila na cesto, je z grozo opazila, da je sonce že visoko na nebu, da mora biti že deseta. In tako lepo vreme je bilo!

Pogledala je proti vrhu ceste, a med množico ni mogla izslediti moža z ogrinjalom. Kaj je šel že mimo?

Ne!

Oddahnila si je.

Bil je že čisto blizu. A brez ogrinjala. Seveda, saj je že toplo, kakor spomladi.... Le zakaj ne pomaha z roko? Ali je morda pozabil? Ali pa je pomahal prej, ko je še ni bilo!

Kaj pa?...

Srce ji je planilo v grlo, da je začutila nujnost, da se kam nasloni. Velika cesta z visokimi stavbami ji je zaplesala pred očmi. Okrog nje je legla megla. Tanka, prozorna meglica, kakršna leže na zemljo v ranih jutranjih urah zgodnje pomladi, ko jo zakriva še mrzla slana. Megla se je zgostila, da jo je objel mrak. V sredi pa je sijalo sonce. Izprva medlo, a zmeraj močnejše, da je zavzelo slepeč sijaj in se je vse okrog nje pogreznilo. In iz sonca je nenadno stopil pismonoša. V desnici je imel drobno belo pisemce in nekaj lepega je govoril, a obraz mu je sijal kakor sonce.

"Mati, pismo! Nič drugega ni slišala. Pozabila je, da je na zemlji. Pred njo je stal mladi pismonoša in ji zmagoslavno molel pismo. In na levi je stala njena hišica s številko 38. Nobena druga številka ni bila tistega dne tako srečna. Prijela je pošnega dostavljalca za roko in ga brez besede potegnila v kuhinjo. Pomladila se je, da je bila še možu, ki ga čakalo življenje, všeč.

Na mizi je stala posoda z belo kavo in velik kos kruha ob nji.

"Ker ste prinesli pismo," je rekla spokojno.

Šele nato je s trepetajočo roko prijela drobni ovoj s sinovo pisavo.

PRISPEVKI NAŠE VOJSKE

POZDRAV OTADŽBINI

Otadžbino moja draga,
Tebi šaljem pozdrav moj,
iz tujine ove klete,
gde provodim život svoj.

Otadžbino moja mila,
mene tišči strani kraj,
tvoga milja nigde nema,
ti si za me pravi raj.

Otadžbino moja nado,
u tebi je topal zrak;
ovde stalno tuga bdije,
svuda vlada mrzak mrak.

Otadžbino moje blago,
koga nema ceo svet;
čeznem, žudim da uzberem
sa tla tvoga šaren cvet.

Otadžbino srečo moja,
nek' te mije sunčev sjaj,
tebe pitam, tebe molim:
utehu mi svoju daj.

Otadžbino moja draga,
primi skroman pozdrav moj —
Kad Sloboda sine sveta,
tad' će glas moj pustiti' poj:
Zalud sve lepote ovog sveta,
i bogatstva što ih drugi ima,
Svaki kutak tvoj je poput cveta,
u tebi je toplo nama svima.

V.K.š.

NAJLEPŠA HIŠICA DOMAČA

Ni z zlatom okrašena,
nič se v njej mi ne blišči;
samo trtica zelena
s sladkim grozdem jo krasi.

Je lepo, ko sonce vstane,
vse okrog in krog žgoli.
vas pa mirna se mi zgane,
ko pastir odpre oči.

Na večer dekleško petje
s polja tam se oglasi,
vsaka ima šopek cvetja,
da nam domek okraši.

Tam najlepše je veselje,
tam je moja hišica.
Tam so moje srčne želje,
saj od tam sem jaz doma.

Vem, da hišica me mala
ni pustila v nemar,
saj spomin, lepota zala,
ne izbriše se nikdar.

Penko Albin, mornar

TRIGLAV

Snežni Triglav gordo gleda
preko gora i dolina,
i svoj ponos zgazit'ne da.
Pesma stiže iz dolina:
"O, Triglav, moj dom!"

Po stranáma sela čute,
tu, sad mrska dremež sneva,
snosi Triglav lance krute,
ali pesma tiho peva:
"O, Triglav moj dom!"

Niz litíce šumi reka,
raširio soko krila,
Triglav trpi, Triglav čeka,
svud se sliva pesma mila:
"O, Triglav moj dom!"

Čvrsti bedem dično stoji,
i svoj braći pozdrav šalje,
zablistaće dani moji.
Pesma zbori: Stoj i dalje!
"O, Triglav moj dom!"

Na mom vrhu barjak slave
lepršaće na sve strane;
tad' će vile da objave,
večnu pesmu da ne stane:
"O, Triglav moj dom!"

LASTNOSTI SLOVENSKEGA PROSTOVOLJCA TUDI V TEH DNEH SO: PRIDNOST, POSLUŠNOST, SAMODISCIPLINA, PREVDARNOST, DOSTOJANSTVENOST IN PREZIR VSEGA, KAR BI MOGLO MOTITI NAŠO MEDSEBOJNO POVEZANOST! NOBENEGA KORAKA FANTJE, KI NI V SKLADU Z VOJAŠKO ČASTJO IN VOJAŠKIM DOSTOJANSTVOM! JUGOSLOVANSKI ODBOR IZ ITALIJE, KATEREGA ČLANI SO VAS UVRSTILI V NACIONALNO JUGOSLOVANSKO VOJSKO SE V POLNI MERI TUDI DANES ZAVEDAJO VSE MORALNE ODGOVORNOSTI PRED SLOVENSKO DOMOVINO IN PRED SLOVENSKO MATERJO: SAMO TI ČLANI NAŠEGA ODBORA IMAJO PRAVICO ODLOČEVATI V STVA-REH NEVOJAŠKEGA ZNAČAJA IN ZATO, FANTJE, ČE BI SE POJAVILI DVOMI, OBRNITE SE DO NAS, VAŠIH NAJOŽJIH IN NAJISKRENEJŠIH BRATOV. - JUGOSLOVANSKI ODBOR IZ ITALIJE.

V "SKLAD ŠOTORSKE KNJIŽNICE" kot naročnino za zadnjih šest mesecev in kot prostovoljni prispevek so darovali iz Gard.bataljona: Radikalisti P.P. 820.-, Črnogorci 725.-, Legionarji 468.-, Sibirci 841.5, Dopunci 546.-, in Čigovi dominioni 1450.-; nadalje je prispeval g. Ludvik Gregorič s P.E. 100.-.

V SKLAD "BAZOVICE" pa smo prejeli od: gg.Furlani Katerine P.E. 50.-, Mozetič Angele 20.-, Zorn Lojzke 50.-, Rusjan Jožka 10.-, Mozetič Lidije 50.-, Perdic Irene 50.-, Majer Genovefe 30.-, Cian Marte 20.-, Furlani Marije 50.-, Pregel Jožefa 50.-, Černe Marte 50.-, Pahor Lojzke 50.-, Pavletič Dalke 50.-, Gregorič Rezke 10.-, in od Baze 1000.-. **VSEM DAROVALCEM SE ISKRENO ZAHVALJUJEMO!**

NEVICA

Drobna deklica v kratkem krilcu, polna belih snežink po oguljenem plašču stoji pred razkošno izložbo. Ali jo bo uslišal dobri svetnik? Saj ga je tako lepo prosila. Ne igrač! Teh že več ne pozna. Samo nečesa ga je tako goreče prosila. In triletni bratec tudi.

Da bi se vrnil dragi očka.

Ali je morda preveč prosila? Ali se bo radodarni svetnik, ki se je je spomnil vsako leto, ujezil?

Saj je njen očka tako dober: za mamico, za njo, za brata, za vse. . .

Ko so travniki ozeleneli, se je zgodilo. Rekli so: zdaj je pa vojna.

Očka je odšel in ni ga bilo več. Bratec ga je mnogokrat klical in mamica je jokala. A očka se ni vrnil. Izprva so ga čakali vsak večer. . . Ali je res pozabil na mamico, njo in brata? Ne, ni mogoče!

Pred izložbo sta se ustavila dva fantka in se pogovarjala: "Vidiš," je rekel prvi, "tisti vlak mi bo pri-

nesel Miklavž in sabljo in vojake, pa letala in. . ."

"Kako veš," je podvomil drugi, "da ti bo prinesel vse to?" - "Pisal sem mu." Odšla sta, niti videla nista osamljenega dekletca. Tudi ona je počasi in premražena stopila po pločniku.

Kaj pa, če ga ne bo? Če je ne bo uslišal dobri svetnik? Morda pa je že prišel. . .

Otrok je stekel po ulici, kar so mu dale moči. Ko je dekletce odprlo vrata, je razočarano obstalo. Ni ga bilo. Mamica je sedela za mizo in je bila žalostna. Bratec pa je čakal, kdaj se bo prikazal sv. Miklavž.

Mraz je bilo v sobi. Glava je mamici omahnila na mizo, tudi bratec je že kimal. . . Nevica pa je objelo nekaj tako sladkega. . .

Na vrata je komaj slišno potrkal.

"Sveti Miklavž!" je kriknila Nevica. Vrata so se odprla in v sobo je stopil mož v vojaški obleki.

"Očka" je zavpila Nevica - in se predubila.

OČKA

HITLER IGRA ZADNJO KVARTO

(Nadaljevanje 12 4 Strani)

Če bi zavezniki ustvarili mostišče na Balkanu, se Nemci nadejajo, da bi lahko zopet pričeli z bliskovito vojno kakor so to storili 1. 1941. na Strumi, Vardarju in Marici.

To so seveda nemški načrti. Težko je povedati v koliko se ti načrti lahko ostvari in v koliko so mogoči in verjetni. Hitler je imel že mnogo načrtov - n.pr. zavojevanje Egipta in Kavkaza. Oba načrta sta bila tudi izvršljiva, ali sta ostala v predalih nemškega generalštaba nedotaknjena.

Naš glavni cilj je medtem, poiskati tisto šibko točko nemškega načrta strategične reorganizacije, ki bi učinkovito sprevrgla vse nemške namere. Ali bi se to doseglo n.pr. z bombardiranjem? Odgovor pove, da napadi na nemška industrijska središča lahko vplivajo posredno na izid vojne, neposredno pa ne morejo. To pa zato, ker taki napadi ne morejo izsiliti odločitve v treh mesecih, ki so Nemcem potrebni za izvršitev strategične reorganizacije. Napadi na prometna omrežja, železniške postaje, mostove, vijadukte in železniške predore lahko motijo prevoz čet iz vzhoda proti jugu, ali teh preozov prekiniti ne morejo.

Končno si ne smemo domišljevati, da lahko zmagamo v Italiji in na Balkanu samo zaradi letalske in mornariške premoči, s katero razpolagamo. Ni dvoma, da je ta premoč prisilila Nemce, da so zapustili Sicilijo in Sardinijo tudi zato, ker so izgubili preveč letal. Četudi nemško letalstvo danes ni več tako močno, da bi moglo z veliko silo navaliti na London in ostala zavezniška središča, razpolaga še vedno s 6000 letali prve linije, ki lahko sodelujejo tesno z armado pri kakršnem koli podvigu, za katerega se je odločilo nemško vrhovno poveljstvo.

ZAVEZNIŠKA SOLUCIJA

Rešitev problem, kako izkoristiti nemške načrte, tiči verjetno v pravilni usmeritvi časa in prostora

zavezniške strategije na vzhodu in zahodu. Vsi nemški načrti bodo zaman, če bodo nemške vojaške zmogljivosti raztegnjene in razstresene od vzhodnega do zahodnega bojišča. Če bodo zavezniki uporabili vse svoje sile za pomoč Rusiji, bo bodoča zimska ruska ofenziva ne samo definitivno odločila zavezniško zmago, pač pa bo hitro skrajšala vojno in totalno zdrobila nemško vojno mašinerijo.

Pozimi je ruski vojak, navajen mraza in drugih nevšečnosti v svojem polnem elementu in daleko presega svojega nasprotnika. Še več, oprema rdeče armade za zimsko bojevanje se je mnogo bolj prilagodila potrebam, kakor pa je to slučaj pri nemških vojaki. Sveže in nanovo izvežbane ruske armade čakajo, da stopijo v borbo. Razmeščene so na jugu med Dnjeprom in Donecom in na severu med Moskvo in Leningradom. Ruska ofenziva na severu bi imela za cilj Vzhodno Prusijo do spomladi. Na jugu bi bili glavni cilj Karpati, katerih prebivalci že nestrpnost pričakujejo svoje osvoboditelje.

Ena stvar je jasna: To je do katere točke je izgrajeno edinstvo treh velesil. (To edinstvo je bilo brez dvoma doseženo na Teheranski konferenci. Op.ur.) Tisti dan, ko bodo Nemci prisiljeni uporabiti veliko število svojih divizij (s potrebnimi letalskimi silami), da bi se postavili v bran množstvenemu napadu na Nizozemsko, Belgijo in Francijo, jim tudi največje in najboljše vodene strategične rezerve ne bodo pomagale proti napadalcem, ki bodo vreli na evropsko celino iz vseh strani. Niti na Balkanu, niti na zahodu ne bodo mogli postaviti v bran kalkuliranih 50 do 70 divizij. Z drugimi besedami povedano Nemci ne bodo mogli nikjer doseči krajevnih premoči. Z vseh strani bodo zavezniške kolone udarjale na Hitlerjev zid vse, dokler ne bodo dosegle bojišča med Vislo in Odro, madjarskih ravnin in Renske kotline, kjer je bila že v pradavnih časih odločena usoda Evrope.

ՇԵՑ
ԿՈ ՔԱՇՇՈՒ

ZAHVALA SV. ANTONU

Prierčno te prosim, svetnik ti Anton
usliši to prošnjo gorečo,
prinesla sem tebi za god na oltar
te rože dehteče in svečo.

Je Polde najlepši fant naše vojske
in voje kot ptiček na veji,
srce se mi vnelo že lani je zanj,
ko bil je pri Lojski na reji.

Ne briga se on za nobeno dekle
in v srcu ima ledenico,
te prosim, preljubi ti sveti Anton,
prižgi mu za mé plamenico.

Ker prošnja je bila nedolžna tako,
uslišane bile so molbe.
Na Miklavžev večer sta šla pred oltar
Jelka in zali fant Polde.

TRIJE ZADOVOLJNI RIBIČI

Bernard Partridge.

Bernard Partridge.

Goebbels: Himmeldonnerwetter,
trobenta se je zamašila!...

"BASIC ENGLISH" - MEDNARODNI JEZIK - 850 BESED

Ko je 6. septembra g. Churchill govoril na havardskem vseučilišču, je predlagal "Basic English" (British American Scientific International Commercial) za mednarodni jezik. "Basic English" (besik ingliš) je iznašel prof. C.K. Odgen. Prvo knjigo v tem jeziku pa je napisal s pomočjo drugega Angleža prof. dr. Ivorja Richardsa.

"Basic English" ima vsega 850 besed in poskuša olajšati učenje angleščine tistim, ki bi rabili 2 do 4 leta učenja, da bi mogli uspešno govoriti in pisati v angleščini. Na osnovi "Basic English" se povprečni človek lahko nauči angleščine pri zelo pridnem študiranju **že v enem ali dveh tednih**. Kdor pa bi se učil tako mimogrede pa mu bo to mogoče v največ dveh mesecih. Pobuda, da bi se "Basic English" uvedel kot mednarodni jezik je v tem, da 600 milijonov ljudi uporabljajo angleščino kot občevelni jezik. Zaradi tega bi ostali prebivalci zemeljske oble s pomočjo "Basic English" lahko prišli najhitreje do potrebnega znanja angleščine.

Besedni zaklad človeka znaša od 300 besed pri najbolj primitivnih narodih pa do 500.000 besed, ki jih obvlada učenjak. Med obema skrajnostima občeje navadni zemljan.

Povprečni nešolani človek potrebuje pri svojem dnevnem razgovoru 3000 do 120000 besed. Kdor popolnoma obvlada 850 besed, ki jih predpisuje "Basic English", ta se bo z lahkoto sporazumel v govoru in pisavi pri vsakem vsakdan-

jem opravilu; dejansko namreč opravlja teh 850 besed delo 20.000 besed. To predvsem zaradi tega, ker uporabljamo n.p.r. eno glagolsko obliko za dvajset drugih glagolskih oblik, ki jih n.p.r. rabimo v slovenščini. Po enem tednu učenja besed, ki so v razpredelnici, bo lahko vsakdo razumel povprečno vsebino angleškega radijskega govora in tudi vsebino vsakega navadnega trgovskega pisma. Da pa lahko tekoče govoriš in pišeš, je potrebno 1 do 2 meseca učenja.

Besedni vrstni red v angleščini je zelo enostaven in kratke povestice, ki jih bomo prinašali v "Bazovici", ga bodo nazorno prikazale.

Če dodaš 850 besedam še 100 splošnih in 50 posebnih strokovnih izrazov, dobiš 1000 besed in z njimi si dosegel mednarodni značaj angleščine na temelju "Basic English". Seveda imamo več internacionalnih besed, ki jih vsak človek pozna n.p.r.: radio, hotel, cigareta, opera, algebra in tudi beseda internacional.

Ko učenec dobro pozna 850 besed se bo kar hitro naučil tudi besednega reda. "Basic English" uči že v mnogih državah, tudi v Ameriki in Angliji.

Za danes prinašamo celotni besedni zaklad "Basic English". Skrbno spravite slovarček, da boste lahko v prihodnjih številkah z uspehom sledili pouku. **Učenje je za vsakogar!** Samo malo poguma in vztrajnosti je treba, saj smo mladi.

STVARNE BESEDE

400 SPLOŠNIH

ACCOUNT (ekáunt)	račun
ACT (ekt)	dejanje
ADDITION (edišn)	seštevanje
ADJUSTMENT (edžástment)	poravnava
ADVERTISEMENT (edvértisment)	opozoritev
AGREEMENT (egrement)	soglasje
AIR (er)	zrak
AMOUNT (emáunt)	znesek
AMUSEMENT (emujúment)	zabava
ANIMAL (éniml)	žival
ANSWER (ánsér)	odgovor
APPARATUS (epéréjtes)	aparat
APPROVAL (epruvl)	soglasanje
ARGUMENT (árgjument)	tolmačenje
ART (art)	umetnost
ATTACK (etek)	napad
ATTEMPT (etemt)	poskus
ATTENTION (etenšn)	pazljivost
ATTRACTION (etrekšn)	privlačnost
AUTHORITY (odsóriti)	oblast
BACK (bek)	zadaj
BALANCE (belns)	tehtnica
BASE (bejz)	oporišče
BEHAVIOUR (bihéjvjer)	obnašanje
BELIEF (bilif)	vera
BIRTH (berds)	rojstvo
BIT (bit)	košček
BITE (bit)	grizti
BLOOD (blád)	kri
BLOW (blóu)	udarec
BODY (bódi)	telo
BRASS (bras)	med
BREAD (bred)	kruh
BREATH (breds)	dihanje
BROTHER (brádz'er)	brat
BUILDING (bídning)	stavba
BURN (bern)	požar
BURST (berst)	počiti
BUSINESS (bíznis)	kupčija
BUTTER (bat'r)	maslo
CANVAS (kénves)	platno
CARE (ker)	pazljivost
CAUSE (koz)	vzrok
CHALK (čok)	kreča

COME (kam)	priiti
GET (get)	dobiti
GIVE (giv)	dati
GO (gou)	iti
KEEP (kip)	držati
LET (let)	pustiti
MAKE (mejk)	narediti
PUT (put)	položiti
SEEM (sim)	dozdevati se
TAKE (tejk)	vzeti
BE (bi)	biti
DO (du)	storiti
HAVE (hev)	imeti
SAY (sej)	reči
SEE (si)	videti
SEND (send)	poslati
MAY (mej)	moči
WILL (uil)	hoteti
ABOUT (ebáut)	okoli
ACROSS (ekros)	skozi, čez
AFTER (áfter)	po, za
AGAINST (egejnst)	zoper
AMONG (emong)	izmed
AT (et)	v, pri, na
BEFORE (bifor)	pred, prej
BETWEEN (bituin)	med
BY (baj)	od, pri, z
DOWN (dann)	dol
FROM (from)	od, iz
IN (in)	v, na, z, po
OFF (of)	od, proč
ON (on)	na, o, ob
OVER (óuvr)	nad, čez
THROUGH (dsru)	skozi
TO (tu)	za, v, na, k,
UNDER (and'r)	pod
UP (ap)	gor
WITH (uidz)	z, o, čez
AS (ez)	tako, kot
FOR (for)	za, v, k
OF (ov)	od, na, iz
TILL (til)	do
THAN (dsen)	kakor
A (e)	eden, neki
THE (dse)	ta, to
ALL (ol)	vse, vsi
ANY (énni)	vsakteri
EVERY (évri)	vsak
NO (nou)	ne
OTHER (ádzer)	drugi (a, o)
SOME (sam)	nekoliko

SUCH (sač)	tak (a, o)
THAT (dset)	tisti, ki
THIS (dzis)	ta, ta, to
I (aj)	jaz
HE (hi)	on
YOU (ju)	vi, ti
WHO (hu)	kateri
AND (end)	in
BECAUSE (bikoz)	zato, ker
BUT (bat)	ali, toda
OR (or)	ali
IF (if)	če
THOUGH (dzou)	čeprav
WHILE (huajl)	medtem
HOW (háu)	kako
WHEN (huen)	ko
WHERE (huer)	kjer, kje
WHY (huaj)	zakaj, čemu
AGAIN (egeju)	zopet
EVER (ev'r)	vedno
FAR (far)	daleč
FORWARD (fóruerd)	naprej
HERE (hir)	tu, tukaj
NEAR (nifer)	blizu
NOW (núu)	sedaj
OUT (áut)	zunaj, ven
STILL (stíl)	še
THEN (dzen)	takrat
THERE (dzer)	tam
TOGETHER (tugédzer)	skupaj
WELL (uel)	dobro
ALMOST (ólmoust)	skoraj
ENOUGH (ináf)	zadosti
EVEN (i'vn)	celo
LITTLE (litl)	malo
MUCH (mač)	došti
NOT (not)	ne
ONLY (óunli)	samo
QUITE (kuajt)	prav
SO (són)	tako
VERY (véri)	zelo
TOMORROW (tumórou)	jutri
YESTERDAY (jésterdej)	včeraj
NORTH (nords)	sever
SOUTH (šáuds)	jug
EAST (jst)	vzhod
WEST (uest)	zahod
PLEASE (pliz)	prosim
YES (jes)	da

CHANCE (čens)	sreča	FIELD (fild)	polje	MEETING (míting)	zborovanje
CHANGE (čendž)	menjati	FIGHT (fajt)	boj	MEMORY (mémeri)	spomin
CLOTH (clods)	sukno	FIRE (faj'r)	ogenj	METAL (met'l)	kovina
COAL (kóul)	premog	FLAME (flejm)	plamen	MIDDLE (midl)	sredina
COLOUR (kal'r)	barva	FLIGHT (flajt)	polet	MILK (milk)	mleko
COMFORT (kamfrt)	tolažba	FLOWER (fláuer)	cvetica	MIND (majnd)	razum
COMMITTEE (komíti)	odbor	FOLD (fóuld)	guba	MINE (majn)	moj
COMPANY (kámpeni)	družba	FOOD (fud)	hrana	MINUTE (mínit)	minuta
COMPARISON (kompérisn)	primerjanje	FORCE (fors)	moč	MIST (mist)	meglica
COMPETITION (kompitišn)	konkurenca	FORM (form)	oblika	MONEY (máni)	denar
CONDITION (kondišn)	pogoj	FRIEND (frend)	prijatelj	MONTH (mandz)	mesec
CONNECTION (konekšn)	zveza	FRONT (frant)	prednji del	MORNING (mórning)	jutro
CONTROL (kontróul)	nadzor	FRUIT (frut)	sadje	MOTHER (madzer)	mati
COOK (kuk)	kuhar	GLASS (glas)	steklo	MOTION (móušn)	premik
COPPER (kopr)	kotlovina	GOLD (góuld)	zlato	MOUNTAIN (máuntin)	gora
COPY (kópi)	prepis	GOVERNMENT (gávernment)	vlada	MOVE (muv)	pregib
CORK (kork)	zamašiti	GRAIN (grejn)	zrno	MUSIC (mjúzik)	glasba
COTTON (kot'n)	bombaž	GRASS (gras)	trava	NAME (nejm)	ime
COUGH (kof)	kašelj	GRIP (grip)	prijem	NATION (nejsn)	narod
COUNTRY (kántri)	dežela	GROUP (grup)	skupina	NEED (nid)	potreba
COVER (kav'r)	pokrivalo	GROWTH (gróudz)	rast	NEWS (njuz)	novice
CRACK (krek)	razpoka	GUIDE (gajd)	vodnik	NIGHT (najt)	noč
CREDIT (krédit)	kredit	HARBOUR (harbr)	luka	NOISE (nojz)	ropot
CRIME (krajm)	zločin	HARMONY (hároni)	soglasje	NOTE (nóut)	zapisek, znal
CRUSH (kraš)	gneča	HATE (hejt)	sovraštvo	NUMBER (nambr)	število
CRY (kraj)	jok	HEARING (híering)	posluh	OBSERVATION (observejšn)	opazovanje
CURRENT (kárent)	tok	HEAT (hit)	vročina	OFFER (ofr)	ponudba
CURVE (kerv)	krivulja	HELP (help)	pomoč	OIL (oil)	olje
DAMAGE (démidž)	škoda	HISTORY (hístori)	zgodovina	OPERATION (operejšn)	operacija
DANGER (déndžer)	nevarnost	HOLE (hóul)	luknja	OPINION (epínjn)	mnenje
DAUGHTER (dóter)	hči	HOPE (hóup)	upanje	ORDER (ordr)	red
DAY (dej)	dan	HOPE (hóup)	ura	ORGANIZATION (orgenajzejšn)	organizacija
DEATH (deds)	smrt	HOUR (aur)	humor	ORNAMENT (ornement)	okras
DEBT (det)	dolg	HUMOUR (hjumr)	led	OWNER (óun'r)	posestnik
DECISION (desiž'n)	odločitev	ICE (ajs)	ideja, misel	PAGE (pejdz)	stran
DEGREE (digri)	stopnja	IDEA (ajdi)	izpodbuda	PAIN (pejn)	bolečina
DESIGN (dizajn)	risba, načrt	IMPULSE (ímpals)	povečanje	PAINT (pejnt)	barva
DESIRE (dizajr)	želja	INCREASE (inkris)	obrt	PAPER (pejpr)	papir
DESTRUCTION (distrakšn)	rušenje	INDUSTRY (índastri)	črnilo	PART (part)	del
DETAIL (ditejl)	podrobnosti	INK (ink)	žuželka	PASTE (pejst)	lepilo, testo
DEVELOPMENT (divélopment)	razvoj	INSECT (insekt)	orodje	PAYMENT (péjment)	plača
DIGESTION (didžešcn)	prebava	INSTRUMENT (instrum'nt)	zavarovanje	PEACE (pis)	mir
DIRECTION (direkšn)	směr	INSURANCE (inšúrens)	obresti	PERSON (persn)	oseba
DISCOVERY (diskáveri)	iznajdba	INTEREST (inrist)	izum	PLACE (plejs)	prostor, kraj
DISCUSSION (diskasn)	razprava	INVENTION (invenšn)	železo	PLANT (plant)	rastlina
DISEASE (diziz)	bolezen	IRON (ajr'n)	želatina	PLAY (plej)	igra
DISGUST (disgast)	stud	JELLY (džéli)	združiti	PLEASURE (pležr)	veselje
DISTANCE (dístens)	daljava	JOIN (džojn)	potovanje	POINT (point)	točka
DISTRIBUTION (distribjušn)	razdelitev	JOURNEY (džérni)	sodnik	POISON (pojzn)	strup
DIVISION (divižn)	delitev	JUDGE (džadz)	skok	POLISH (póliš)	čistiti
DOUBT (daut)	dvom	JUMP (džamp)	udar	PORTER (portr)	vratar
DRINK (drink)	pijača	KICK (kik)	poljub	POSITION (pozíšn)	položaj
DRIVING (drajving)	vodstvo	KISS (kis)	znanje	POWDER (paur)	prašek
DUST (dast)	prah	KNOWLEDGE (nólidž)	zemlja	POWER (paur)	moč
EARTH (erds)	zemlja	LAND (lend)	jezik	PRICE (prajs)	cena
EDGE (edž)	rob	LANGUAGE (lénguidž)	smejati se	PRINT (print)	tisk
EDUCATION (edjukejšn)	vzgoja	LAUGH (laf)	zakon	PROCESS (próuses)	postopek
EFFECT (efekt)	vtis	LAW (lo)	svinec	PRODUCE (pródjus)	izdelek
END (end)	konec	LEAD (led)	učenje	PROFIT (prófit)	dobiček
ERROR (érer)	napaka	LEARNING (léring)	usnje	PROPERTY (próperti)	lastnina
EVENT (iven't)	dogodek	LEATHER (ledž'r)	pismo	PROSE (próuz)	proza
EXAMPLE (igzempl)	vzгляд	LETTER (let'r)	nivo	PROTEST (próutest)	ugovor
EXCHANGE (iksčejndž)	menjava	LEVEL (lévl)	dvigalo	PULL (pul)	potegniti
EXISTENCE (igzístens)	obstank	LIFT (lift)	luč	PUNISHMENT (pánišment)	kazen
EXPANSION (ikspenšn)	razširjenje	LIGHT (lajt)	meja	PURPOSE (pérpes)	namen
EXPERIENCE (ikspírjens)	izkušnja	LIMIT (limit)	platno	PUSH (puš)	sunek
EXPERT (ekspert)	izkušen	LINEN (linin)	tekočina	QUALITY (kuóliiti)	kakovost
FACT (fekt)	dejstvo	LIQUID (líkuid)	seznam	QUESTION (kuésčn)	vprašanje
FALL (fol)	padec	LIST (list)	ogled	RAIN (rein)	dež
FAMILY (fémili)	družina	LOOK (luk)	gled	RANGE (rejndž)	dosegljivost
FATHER (fádzer)	oče	LOSS (los)	izguba	RATE (rejt)	hitrost
FEAR (fier)	strah	LOVE (lav)	ljubezen	RAY (rej)	žarek
FEELING (fíling)	čuvstvo	MACHINE (mašin)	stroj	REACTION (ríekšn)	reakcija
FICTION (fikšn)	pesnitev, hlímiba	MAN (men)	človek	READING (ríding)	branje, berik
		MANAGER (ménidžr)	ravnatelj	REASON (rizn)	razlog
		MARK (mark)	znak	RECORD (rekord)	zapisek
		MARKET (márkit)	trg	REGRET (rigret)	obžalovanje
		MASS (mes)	skupina	RELATION (rilejšn)	odnošaji
		MEAL (mil)	jed		
		MEASURE (mežr)	mera		
		MEAT (mit)	meso		

RELIGION (rilidžn)	vera	TENDENCY (téndensi)	nagnjenje	BUTTON (bat'n)	gumb
REPRESENTATIVE (reprizéntetiv)	zastopnik	TEST (test)	poskus	CAKE (kejk)	pecivo
REQUEST (rikuést)	prošnja	THEORY (dsiori)	teorija	CAMERA (kémera)	foto-aparat
RESPECT (rispekt)	spoštovanje	THING (dzing)	stvar	CARD (kard)	karta
REST (rest)	ostanek, počitek	THOUGHT (dzot)	misel	CART (kart)	voziček
REWARD (riuórd)	nagrada	THUNDER (dzandr)	grom	CARRIAGE (kéridž)	voz
RHYTHM (ritm)	ritem	TIME (tajm)	čas	CAT (ket)	mačka
RICE (rajs)	riž	TIN (tin)	kositer	CHAIN (čejn)	veriga
RIVER (rivr)	reka	TOP (top)	vrh	CHEESE (čiz)	sir
ROAD (róud)	cesta	TOUCH (tač)	tipati	CHEST (čest)	skrinja
ROLL (róul)	valjati	TRADE (trejd)	trgovina	CHIN (čin)	brada
ROOM (rum)	soba	TRANSPORT (treusport)	prevoz	CIRCLE (serkl)	cerkev
RUB (rab)	brisati	TRICK (trik)	burka, nakana	CLOCK (klok)	krog
RULE (rul)	pravilo	TROUBLE (trabl)	skrb	CLOUD (kláud)	ura
RUN (ran)	teči	TURN (tern)	obračati	COAT (kóut)	oblak
SALT (solt)	sol	TWIST (tuist)	sukati	COLLAR (kóler)	suknja
SAND (send)	pesek	UNIT (júnit)	edinica	COMB (kóum)	ovratnik
SCALE (skejl)	merilo	USE (juz)	uporaba	CORD (cord)	glavnik
SCIENCE (sajns)	znanost	VALUE (vélju)	vrednost	COW (kau)	vrv
SEA (si)	morje	VERSE (vers)	verz	CUP (kap)	krava
SEAT (sit)	sedež	VESSEL (vesl)	ladja	CURTAIN (kertn)	kupica
SECRETARY (sékretri)	tajnik	VIEW (vju)	razgled	CUSHION (kušn)	zavesa
SELECTION (silékšn)	izbira	VOICE (vojs)	glas	DOG (dog)	blazina
SELF (self)	sam	WALK (uok)	hoditi	DOOR (dor)	pes
SENSE (sens)	čut	WAR (uor)	vojna	DRAIN (drein)	vrata
SERVANT (servnt)	hlapec	WASH (uoš)	prati	DRAWER (dróer)	odtok, žleb
SEX (seks)	spol	WASTE (uejst)	neizkoriščanje	DRESS (dres)	predal
SHADE (šejd)	senca	WATER (uotr)	voda	DROP (drop)	obleka
SHAKE (šejk)	tresljaj	WAVE (uejv)	val	EAR (ier)	kapljica
SHAME (šem)	sramota	WAX (ueks)	vosek	EGG (eg)	uho
SHOCK (šok)	sunek	WAY (uej)	pot, način	ENGINE (éndžin)	jajce
SIDE (sajd)	stran	WEATHER (uedzr)	vreme	EYE (aj)	motor
SIGN (sajn)	podpis, znak	WEEK (uik)	teden	FACE (fejs)	oko
SILK (silk)	svila	WEIGHT (uejt)	teža	FARM (farm)	obraz
SILVER (silvr)	srebro	WIND (uind)	veter	FEATHER (fedzr)	kmetija
SISTER (sistr)	sestra	WINE (uajn)	vino	FINGER (fingr)	pero
SIZE (sajz)	mera, velikost	WINTER (uintr)	zima	FISH (fiš)	prst na roki
SKY (skaj)	nebo	WOOD (uud)	ženska	FLAG (fleg)	riba
SLEEP (slip)	spanje	WOOL (uul)	gozd, les	FLOOR (flor)	zastava
SLIP (slip)	drseti	WORD (uerd)	volna	FLY (flaj)	tla
SLOPE (slóup)	strm	WORK (uerk)	beseda	FOOT (fut)	muha
SMASH (smeš)	trčenje	WOUND (uund)	delo	FORK (fork)	noga
SMELL (smel)	vojni	WRITING (rajting)	rana	FOWL (faul)	vilice
SMILE (smajl)	smehljaj	YEAR (jir)	pisanje	FRAME (frejm)	perutnina
SMOKE (smouk)	kaditi		leto	GARDEN (gardn)	okvir
SNEEZE (sniz)	kihniti	200 PREDSTAVNIH BESED		GIRL (gerl)	vrt
SNOW (snou)	sneg	ANGLE (engl)	vogal	GLOVE (glav)	dekle
SOAP (soup)	milo	ANT (ent)	mravlja	GOAT (góut)	rokavica
SOCIETY (sosájti)	družba	APPLE (epl)	jabolko	GUN (gan)	koza
SON (san)	sin	ARCH (arč)	obok	HAIR (her)	top
SONG (song)	pesem	ARM (arm)	roka	HAMMER (hemr)	lasje
SORT (sort)	vrsta	ARMY (armi)	vojska	HAND (hend)	kladivo
SOUND (saund)	glas	BABY (bejbi)	dojenček	HAT (het)	roka, dlan
SOUP (sup)	juha	BAG (beg)	torba	HEAD (hed)	klobuk
SPACE (spejs)	prostor	BALL (bol)	žoga	HEART (hart)	glava
STAGE (stejdz)	oder	BAND (bend)	godba	HOOK (huk)	srce
START (start)	začetek	BASIN (bejsn)	bazen	HORN (horn)	kavelj
STATEMENT (stéjtmnt)	ugotovitev	BASKET (báskit)	koš	HORSE (hors)	rog
STEAM (stim)	sopara	BATH (badz)	kopel	HOSPITAL (hóspitl)	konj
STEEL (stil)	jeklo	BED (bed)	postelja	HOUSE (hauz)	bolnica
STEP (step)	korak	BEE (bi)	čebela	ISLAND (áilend)	hiša
STITCH (stič)	vbod	BELL (bel)	zvonec	JEWEL (džúel)	otok
STONE (stoun)	kamen	BERRY*(béri)	jagoda	KETTLE (ketl)	dragulj
STOP (stop)	stoj	BIRD (berd)	ptica	KEY (ki)	kotel
STORY (stori)	pripovedka	BLADE (blejd)	ojstrina	KNEE (ni)	ključ
STRETCH (streč)	raztegniti	BOARD (bord)	deska	KNIFE (najf)	koleno
STRUCTURE (strákrčer)	zgradba	BOAT (bout)	čoln	KNOT (not)	nož
SUBSTANCE (sábstns)	bistvo	BONE (boun)	kost	LEAF (lif)	vozel
SUGAR (šngr)	sladkor	BOOK (buk)	knjiga	LEG (leg)	list
SUGGESTION (sadžješčn)	predlog	BOOT (but)	čevelj	LIBRARY (lájbreri)	noga
SUMMER (samr)	poletje	BOTTLE (botl)	steklenica	LINE (lajn)	knjigarna
SUPPORT (saport)	podpora	BOX (boks)	škatlja	LIP (lip)	črta
SURPRISE (srprajz)	iznenadenje	BOY (boj)	fant	LOCK (lok)	ustnica
SWIM (suim)	plavati	BRAIN (brejn)	možgani	MAP (mep)	žabica
SYSTEM (sistim)	način	BRAKE (brejk)	zavora	MATCH (meč)	zemljevid
TALK (tok)	pogovor	BRANCH (branč)	veja	MONKEY (mánki)	vžigalice
TASTE (tejst)	okus	BRICK (brik)	opeka	MOON (mun)	opica
TAX (teks)	taksa	BRIDGE (bridž)	most	MOUTH (maudz)	luna
TEACHING (tičing)	poduk	BRUSH (braš)	ščetka	MUSCLE (masl)	usta
		BUCKET (bakit)	vrč	NAIL (nejl)	mišice
		BULB (halb)	gomolj, žarnica	NECK (nek)	nohet
					vrat

NEEDLE (nidl)	šivanka
NERVE (nerv)	živec
NET (net)	mreža
NOSE (nóuz)	nos
NUT (nat)	oreh
OFFICE (ófis)	urad
ORANGE (órindž)	oranža
OVEN (avn)	peč
PARCEL (parsl)	paket
PEN (pen)	pero
PENCIL (pensl)	svinčnik
PICTURE (pikér)	slika
PIG (pig)	prašič
PIN (pin)	zaponka
PIPE (pajp)	pipa
PLANE (plejn)	oblič
PLATE (plejt)	krožnik
PLOUGH (pláu)	plug
POCKET (pókit)	žep
POT (pot)	lonec
POTATO (potejtou)	krompir
PRISON (prizn)	ječa
PUMP (pamp)	črpalka
RAIL (rejl)	tračnica
RAT (ret)	miš
RECEIPT (risit)	potrdilo
RING (ring)	prstan
ROD (rod)	palčica
ROOF (ruf)	streha
ROOT (rut)	korenika
SAIL (seil)	jadra
SCHOOL (skul)	šola
SCISSORS (sizrs)	škarje
SCREW (skru)	vijak
SEED (sid)	seme
SHEEP (šip)	ovca
SHELF (šelf)	polica
SHIP (šip)	ladja
SHIRT (šert)	srajca
SHOE (šu)	čevelj
SKIN (skin)	koža
SKIRT (skert)	krilo
SNAKE (snejk)	kača
SOCK (sok)	kratke nogavice
SPADE (spejd)	lopata
SPONGE (spandž)	goba
SPOON (spun)	žlica
SPRING (spring)	spomlad
SQUARE (skuer)	kvadrat
STAMP (stemp)	znamka
STAR (star)	zvezda
STATION (stejšn)	postaja
STEM (stem)	stebel
STICK (stik)	palica
STOCKING (stóking)	nogavica
STOMACH (stámek)	želodec
STORE (stor)	prodajalna
STREET (strit)	cesta
SUN (san)	sonce
TABLE (tejbl)	miza
TAIL (tejl)	rep
THREAD (dzred)	nit
THROAT (dzrot)	grlo
THUMB (dzam)	palec na roki
TICKET (tikít)	listek
TOE (tóu)	prst na nogi
TONGUE (tang)	jezik
TOOTH (tudz)	zob
TOWN (taun)	mesto
TRAIN (trejn)	vlak
TRAY (trej)	podstavek
TREE (tri)	drevo
TROUSERS (tráuzrs)	hlače
UMBRELLA (ambréle)	dežnik
WALL (uol)	zid
WATCH (uoč)	ura
WHEEL (uil)	kolo
WHIP (uip)	bič
WHISTLE (uistl)	žvižg
WINDOW (uindou)	okno
WING (uing)	perutnica
WIRE (uajr)	žica

WORM (uerm)	črv
OBLIKOVALNE BESEDE	
100 SPLOŠNIH	
ABLE (ejbl)	sposoben
ACID (écid)	kisel
ANGRY (éngri)	jezen
AUTOMATIC (ótemétik)	avtomatično
BEAUTIFUL (bjútiful)	lepo
BLACK (blek)	črno
BOILING (bójling)	krop
BRIGHT (brajt)	svetlo
BROKEN (broukn)	zlomljen
BROWN (braun)	rujav
CHEAP (čip)	poceni
CHIEF (čif)	šef
CHEMICAL (kémikl)	kemično
CLEAN (klin)	čisto
CLEAR (klíer)	jasno
COMMON (kómen)	navadno
COMPLEX (kómpleks)	zamotano
CONSCIOUS (kónšez)	zavesten
CUT (kat)	prerezan
DEEP (dip)	globoko
DEPENDENT (dipéndent)	odvisen
EARLY (érli)	zgodaj
ELASTIK (iléstik)	elastičen
ELECTRIC (iléktrik)	električen
EQUAL (ikuel)	enak
FAT (fet)	debel
FERTILE (fértajl)	rodoviten
FIRST (ferst)	prvi
FIXED (fikst)	določen
FLAT (flet)	raven
FREE (fri)	prost
FREQUENT (frikuent)	pogostokrat
FULL (ful)	polno
GENERAL (džénerl)	splošen
GOOD (gud)	dobro
GREAT (grejt)	veliki
GREY (grej)	siv
HANGING (hénging)	visoč
HAPPY (hépi)	srečen
HARD (hard)	trden
HEALTHY (héltsi)	zdrav
HIGH (haj)	visok
HOLLOW (hólou)	votel
IMPORTANT (impórtent)	važen
KIND (kajnd)	prijazen
LIKE (lajk)	podoben
LIVING (líving)	živ
LONG (long)	dolg
MALE (mčil)	moško
MARRIED (mériid)	poročen
MATERIAL (metírjel)	gradivo, blago
MEDICAL (médikl)	zdravilen
MILITARY (mílitri)	vojaški
NATURAL (néčrel)	naraven
NECESSARY (nésiseri)	potreben
NEW (nju)	nov
NORMAL (norml)	normalen
OPEN (óupn)	odprt
PARALLEL (pérelel)	vzporeden
PAST (past)	mimo, prešlost
PHYSICAL (fízikl)	fizičen
POLITICAL (pelítikl)	političen
POOR (púr)	ubog
POSSIBLE (pósibl)	mogoč
PRESENT (preznt)	sedanji
PRIVATE (prajvt)	privaten
PROBABLE (próbebl)	verjetno
QUICK (kuik)	hiter
QUIET (kuajt)	miren
READY (rédi)	pripravljen
RED (red)	rdeč
REGULAR (régjuler)	reden
RESPONSIBLE (rispónsibl)	odgovoren

RIGHT (rajt)	pravi
ROUND (raund)	okrogel
SAME (sejm)	isti
SECOND (seknd)	drugi
SEPARATE (séperet)	ločen
SERIOUS (sírjez)	resen
SHARP (šarp)	ojster
SMOOTH (smudz)	gladek
STICKY (stíki)	lepljiv
STIFF (stif)	trd
STRAIGHT (strejt)	naravnost
STRONG (strong)	močan
SUDDEN (sadm)	nenadoma
SWEET (suit)	sladek
TALL (tol)	visok
THICK (dzik)	debel
TIGHT (tajt)	gost, ozek
TIRED (tajrd)	truden
TRUE (tru)	pravilen
VIOLENT (vájellent)	silen
WAITING (uéiting)	čakajoč
WARM (uorm)	toplo
WET (uet)	moker
WIDE (uajd)	širok
WISE (uajz)	moder
YELLOW (jélou)	rumen
YOUNG (jang)	mlad

OBLIKOVALNE BESEDE**50 NASPROTNIH**

AWAKE (euejk)	buden
BAD (bed)	slab
BENT (bent)	upognjen
BITTER (bitr)	grenak
BLUE (blu)	moder
CERTAIN (certn)	gotov
COLD (kóuld)	mrzel
COMPLETE (kémplit)	popolen
CRUEL (krúel)	krvoločn
DARK (dark)	temen
DEAD (ded)	mrtev
DEAR (dir)	drag
DELICATE (déliket)	nežen
DIFFERENT (difrent)	različen
DIRTY (dértil)	umazan
DRY (draj)	suh
FALSE (fals)	goljufiv
FEEBLE (fíbl)	šibak
FEMALE (fímejl)	samica
FOOLISH (fúliš)	nespametn
FUTURE (íjúčer)	bodoča
GREEN (grin)	zelen
ILL (il)	bolan
LAST (last)	zadnji
LATE (lejt)	kasen
LEFT (left)	levi
LOOSE (luz)	izpuščen
LOUD (laud)	glasen
LOW (lou)	nizek
MIXED (mikst)	mešan
NARROW (nérou)	ozek
OLD (óuld)	star
OPPOSITE (ópezit)	nasproten
PUBLIC (páblik)	javen
ROUGH (raf)	surov
SAD (sed)	žalosten
SAFE (sejf)	varen
SECRET (síkrit)	tajen
SHORT (šort)	kratek
SHOT (šat)	zaprt
SIMPLE (simpl)	preprost
SLOW (slou)	počasi
SMALL (smol)	majhen
SOFT (soft)	mehak
SOLID (sólid)	soliden
SPECIAL (spešl)	poseben
STRANGE (strejndž)	tuj
THIN (dzin)	tanek
WHITE (uajt)	bel
WRONG (rong)	napačen